LIETUVA

Nr. 42 — CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 15 Spalių (October). 1897 m. — Metas V.

ENTEREDAT THE CHICAGO, ILL POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

The Lithuanian Weekly

"LIETUVA"

Published at Chicago, Ill., every Saturday.

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English languages.

Subscription $2.00 per year.

All communications must be addressed:

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.

Nedēlinis Laikrasztis

"LIETUVA"

Iszeina kas Subata Chicago, Ill.

Kasztuoja ant metų:

AMERIKOJE.......... $2.00
Į UŽMARE........... $3.00

"Lietuvos" spaustuwē spausdina wisokes Knįgas, Konstitucijas ir wisokius kitus drukus lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai. Darba atlieka gražiai, greitai ir pigiai.

Užsiraszant "Lietuvą" ir prisiunczlant pinigus už ją, kaip ir su wisais kitais reikalais, wisada reik uždeti szitoki adresą:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.

Politiszkos žinios.

—o—

Maskolija.

Laikraszcziai pranesza, buk lenkai isztikro sulauks nors mažų paliuosawimų dēl sawo kalbos: kaip sako, lenkiszkos kalbos Lenkijos gimnazijose priwerstinai turēs wisi mokintiesi, iki sziol gi tas buwo palikta liuosam gimnazistų norui ir tai dar mokintiniui lenkiszkos kalbos buwo įsakyta nuo gimnazijų direktorių, kad nieko neiszmokytu. Dwiejose Lenkijos gimnazijose: Suwalkų ir Senapilēs gimnazijose, wieton lenkiszkos, mokino lietuwiszkos kalbos, bet tas buwo paliktas teiposgi norui gimnazistų ir nuo tulo laiko czia nēra mokytojaus gerai mokanczio lietuwiszkai. Jeigu priwerstinai mokys lenkiszką kalbą kitose grynai lenkiszkose gimnazijose, tuom pacziu priderētu mokinti lietuwiszką Senapilēj ir Suwalkuose, žinoma, pritaikant prie to knįgas spaudintas lotyniszkoms literoms, kadangi maskoliszkas ne tikt kad lietuwiai atmetē, bet nē nēra tinkanczių mokinimui gimnazijose knįgų. Argi mes niekada nuo carų teisybēs nesulauksime?

Paskutinēs ateinanczios isz Azijos žinios paduoda apie užkilusius nesutikimus terp Japonijos ir Maskolijos. Nesutikimai užgimē isz priežasties maskoliszkų oficierių atkakusių į Koreją ant mokinimo korejaniszkos kariaunos, kurie atsigabeno, newa ant apgynimo sawo ypatos, ir kazokus. Pagal sutartį padarytą terp Japonijos ir Maskolijos abidwi wieszpatystēs pasižadējo kariaunos czia nesiųsti be žinios kitos susitarusios wieszpatystēs. Japonija todēl pakēlē protestą ir reikalauja sugrąžinimo isz Korejos maskoliszkų kazokų. Apart to, ant sumažinimo Japonijos įtekmēs, Maskolija prikalbējo Korejos karalių apsigarsinti ciecoriumi. Susierzinimas Maskolijos su Japonija palengwins Suwienytoms Wieszpatystēms užēmimą Havai salų, kadangi Japonija, turēdama priesz sawę Maskoliją, ne galēs užēmimui prieszintiesi.

Anglija ir maisztai Indijose.

Maisztų Indijose anglijonys iki sziol ne suwaldē; Maskolija kalbina Turkijos sultaną, kaipo wirszinįką wisų musų žemēs mahometonų, apgarsinti priesz Angliją szwentą karę wisų mahometonų; jeigu užtai Anglija bandytu ant Turkijos užpulti, Maskolija pažada sawo pagelbą. Jeigu isztikro sultanas tiek turētu drąsos ir Maskolijos prikalbinējimo paklausytu, Anglija liktusi įtraukta į baisią karę; gal prireiktų jai su wisu isz waldomų Indijų pasitraukti, pasiganēdinant tikt jurių pakrantēmis, kurias su pagelba laiwynių galima but suwaldyti.

Tuom tarpu Indijose pasikēlusių mahometonų maisztai traukiasi toliaus. Angliszkos kariaunos wirszinįkas maisztų apimtuose krasztuose, jenerolas Lockhart, iszdawē proklamaciją į pasikēlusius afridus ir orakzajus, bardamas juos už sulaužymą sutarties padarytos 1881 m., todēl jis traukia su twirta kariauna į maisztų apimtus krasztus, idant pasikēlusius nubausti; tikt tada paduos iszlygas, ant kokių galēs kaltę atleisti, kada užims su angliszka kariauna wisus žymesnius maisztinįkų miestus. Liepia tų krasztų gywentojams atiduoti jam ginklus, jeigu nori apsisaugoti nuo skaudžios bausmēs. Jeigu pasikēlēliai to jenerolo Lockharto įsakymo paklausytu, žinoma, kad anglijonēms lengwa but maisztų apimtą krasztą suwaldyti, tuom tarpu maisztinįkai, wieton padēti ginklus, suwienyjo wisas sawo pajiegas ir užēmē per kalnus į jų krasztą wedanczias terpkalnes ir laukia jose anglijonų atējimo. Czia todēl turēs atsitikti kruwinas muszis.

Iszpanija ir jos waldybos.

Skaitant tulus amerikoniszkus laikraszczius, rodosi tyczia stumianczius Suwienytas Wieszpatystes į karę su Iszpanija, o gal ir su kitoms Europos wieszpatystēms, ne wienam gal pasirodyti, kad karē isztikro turēs užgimti; tuom tarpu tie garsinanti karę laikraszcziai tikt tarnauja tuliems kapitalistams, gazdindami kare, nupuldo wertę amerikoniszkų wieszpatystēs bondų ir wisokių akcijų, kurias paskui pigiai perka pinįguocziai. Isztikro gi, nē prezidentui Mc Kinleyui, nē užrubežinių dalykų ministeriui, Shermanui, nē ant mislies neužējo pradēti karę su Iszpanija ant paēmimo Kubos, kadangi ir pats kubiecziai ne nori, wieton Iszpanijos, papulti tikt po Amerikos waldžia, taigi pasikēlę priesz Iszpaniją ne įsileistu ir amerikonų. Iszpanija ant Kubos iszsiunte 200000 kareiwių ir jie neįstengia maisztinįkų pergalēti, tas dar sunkiaus atseitu Amerikai, kurios wisos kariszkos pajiegos yra tikt 23000 kareiwių. Mc Kinley ne gazdino todēl Iszpanijos sawo įsikiszimu į maisztus, tikt draugiszkai paklausē, kada Iszpanija tikisi maisztus suwaldyti, kadangi atidarant kongreso sesiją, norētu praneszti apie tai nekantriems kongreso sanariams.

Iszpanija praszalino nuo kariaunos wirszinįkystēs jenerolą Weylerį ir į jo wietą paskyrē jenerolą Blanco, buwusį kariaunos wirszinįku ant Filipinų salų. Naujas iszpaniszkos kariaunos wirszinįkas jau iszsirengē isz Iszpanijos, su juom ant Kubos plaukia ir 20000 szwiežios kariaunos. Drauge su kareiwiais, weža jis Kubai ir paliuosawimus, pripažįsta salai wietinę patwaldystę, tikt kaszin ar ją kubiecziai priims? Maisztai traukiasi czia jau per kelis metus, sala likosi beweik isznaikinta, todēl už tiek aukų kubiecziai jau turbut nepasiganēdys wietine patwaldysta po Iszpanijos wirszinįkyste, bet panorēs įgauti wisiszką nepriguImystę.

Brazilija.

Brazilijoj atsitiko wēl kruwinas muszis terp rando pajiegų ir pakēlusių maisztus Bahia sztete. Muszis tas buwo jau didesnis negu kada nors ant Brazilijos plotų atsitikęs: kaip pranesza rando žinios, brazilijonys nužudē net 4000 kareiwių; kiek krito Conselheiro maisztinįkų, to nepaduoda. Mat rando kariauna wēl užpuolē ant miesto Canudos, kuriame buwo užsidarę maisztinįkai. Brazilijonys garsina, buk miestą Canudos jie apēmē, maisztinįkus isz jo iszwijo ir su wisu iszwaikē, pats gi jų wadas, garsus Conselheiro, buk likosi užmusztas. Kiek teisingos tos žinios, nežinia; kaip iki sziol pasirodē, brazilijonys dar tankiaus už kitus giriasi ir melagingas paduoda žinias. Tiek iki sziol žinia, kad atsitiko kruwinas muszis, kuriame krito 4000 rando kareiwių. Rando laikraszcziai giriasi, buk sziuom muszių maisztinįkai galutinai likosi pergalēti ir maisztą galima laikyti už pasibaigusį. Tokių pasigyrimų jie gana ir seniaus į swietą paleido, bet wēliaus pasirodē, kad newa sumuszti maisztinįkai wēl susirenka ir sumusza rando pajiegas. Brazilijoj nuo praszalinimo ciecoriaus, taigi jau suwirszum nuo 10 metų, isztikro maisztai iki sziol ne buwo pasibaigę, bet jeigu ne wiename, tai kitame sztete jie užkyla. Jeigu isztikro rando kariauna ir iszwaikē Conselheiro pajiegas ir jį patį užmuszē, tai užgimē jau maisztai sztetuose Parana ir Rio Grande. Reikia wēl tuos suwaldyti.

Balkanų pussalis.

Grekijos parlamentas užtwirtino sandaros iszlygas, bet sandara terp kariaujanczių wieszpatysczių dar galutinai ne padaryta, turkai wis ne pasitraukē isz jų užimtos Tessalijoe. Grekiszka karēs partija wēl bandē karę pakelti: pulkai grekiszkų liuosnorių norējo per rubežių persigriebti į Turkiją ir ten isz nau jo maisztus pakelti, bet turkiszkos kariaunos likosi atgal nuwyti. Grekija wienok, arba nors jos karēs partija, priwalo žinoti, kad Grekijos neparems priesz Turkiją nē wiena isz Europos didžiųjų wieszpatysczių, kadangi dabar lygiai Wokietija, kaip ir Maskolija stengiasi sultaną į sawo pusę patraukti priesz Angliją. Rodosi, kad tuom tarpu Maskolija perswērē, ji net, rodosi, suartino Abisiniją su Turkija. Maskoliszkas agentas Leontjew atkako į Konstantinopolių drauge su pasiuntiniais Abisinijos waldono, Meneliko, ant susitarimo. Abisinijos pasiuntiniai praszo sultano, kaipo wirszinįko wisų mahometonų, įsakyti Sudano derwiszams eiti isz wien su krikszczioniszka Abisinija priesz įsiweržusius anglijonis ir tokiu budu nedaleisti tiems užtęsti karę, atimti jiems progą pasilikti Egipte. Sultanas labai maloniai priēmē Abisinijos pasiuntinius ir jų wadową, Leontjewą ir kaip maskoliszki laikraszcziai paduoda, wisame sutiko ant Abisinijos reikalawimo ir sutarē drauge su kitoms Europos wieszpatystēms pareikalauti, idant anglijonys su wisu pasitrauktų isz Egipto, kadangi tasai yra sultano sawaszczia.

Maisztai Guatemalēj.

Isz Guatemalēs atējo wien žinios nuo tenykszczio rando kariaujanczio su pakēlusiais rewoliuciją. Žinoma, prezidentas Barios pranesza apie pergalējimus rewoliucijonierių. Miestą Quatzaltenengo, kurį buwo užēmę rewoliucijonieriai, užēmē dabar rando kariauna. Maisztinįkai paliko kanuoles ir amuniciją, o pats pasitraukē į San Marcos. Rewoliucijonierių wadas, jenerolas Socorno de Leon pateko į nelaiswę ir turbut liks suszaudytu. Po Totonicapon atsitiko smarkus muszis, kuriame rewoliucijonieriai likosi sumuszti, nors teip liepia garsinti prezidentas Barios.

Wokietija.

Ateinanczios isz Wokietijos žinios paduoda, buk parlamentas pripažino randui 410 milijonų markių per septynis metus (taigi ne ant syk, bet kas metą po 60 milijonų markių) ant padauginimo ir sudrutinimo wokiszkos kariszkos laiwynēs. Apart to, dabar wokiszkas randas, rodosi, nieko swarbesnio ne randa, kaip bausti ne pagirianczius ciecoriaus darbus: niekada dar ne buwo Prusuose tiek nubaustų laikraszczių redaktorių už įžeidimą ciecoriaus garbēs, kaip dabar. Tuom wienok Wilhelmas tikt daugina sawo prieszų skaitlių.

Neužilgio Wokietijoj prasidēs rinkimai parlamento pasiuntinių; socijalistai jau dabar darbuojasi. Kaszin ar lietuwiams szį kartą nepasiseks iszrinkti gero sawo reikalų apginējo.

Italija.

Ryme atsitiko maisztai, kuriuose ēmē dalywumą miesto prekejai, prezidentas prekystos buto, bulmistro pagelbinįkas ir daugybē žmonių. Didelis žmonių pulkas nutraukē prieszais widurinių reikalų ministeriją protestuoti priesz padidintus mokesczius; jie įsiweržē į widurį ministerijos rumo. Ant iszwarymo žmonių reikējo szaukti policiją. Jos įsikiszimas dar labiaus minias, susidedanczias isz 20000 žmonių, suerzino. Protestuojanti lupo akmenis nuo ulyczios ir mētē į policijantus. Policijos pajiegos pasirodē per silpnos, reikējo paszaukti kariauną; atkakę pēkstinįkai bandē žmonis waikyti su durtuwais, paskui gi į kruwą pradējo szaudyti. Kaip pasakoja, mažiausiai 40 žmonių prie to likosi sunkiai paszautų.

Kiekwienas teip sako:

CASCARETS CANDY CATHARTIC yra tai stebuklingiausios gydyklos szio amžiaus iszradimuose, turi gardu smoka, gydo lagadnei ir tikrai inkstus, kepenis, pilwą ir czystyja wisą sistemą, praszalina perszalimą, gydo galwos skaudējimą, drugy ir užkietejimą widuriu. Pirk dežiutę C. C. C. sziądien, 10, 25, 50 centu. Randasi wisose aptiekose ir iszgydymą gwarantuoja.

Isz Lietuwos.

Indiszkas studentas Wilniuje.

Į Wilnių atkako dabar koksai Loric, kurisai apsigarsino esąs studentu Kalkutos uniwersiteto, isz tikro gi jis yra sunus doniszko kazoko, motina jo persijonē. Wilniuje rodo jis paslaptis Indijos fakyrų; isz jo parodymų, kaip kiti, yra isztikro žingeidus. Jis, paweikslan, perduria kuną kokio nors žmogaus, o perdurtas ne jauczia nē jokio skaudējimo, užtai, jeigu įduria į kokį nors ne gywą daiktą, paweikslan, į stalą, skaudējimą pajunta neužgautas, szale stalo stowintis. Loric pats prikalē sawo ranką prie stalo, prikaltą apžiurējo susirinkę, buwo prie to miesto gydytojai, bet isztraukus paskui winį, ant rankos nē jokio ženklo nepasiliko. Atlieka jis daug wisokių labai žingeidžių, rodosi nesuprantamų darbų, tikt gaila, kad jų pats prideranczai moksliszkai iszaiszkinti ne moka. Rodosi, nuo uniwersiteto studento galima ir iszaiszkinimo reikalauti.

Naujas wandeninis kelias.

Karaliaucziaus wokiszkas laikrasztis "Hurtungsche Ztg." paduoda, buk maskoliszkas randas neužilgio pradēs darbus prie kasimo didelio kanalo dēl sujungimo Baltiszkų su Juodomsioms jurių, kuriuomi wisoki jurių laiwai galētu perplaukti tiesiog isz Baltiko į Juodasias jures. Darbas užims penkis metus. Kanalas prasidēs nuo Rygos, pasibaigs gi prie Chersoniaus. Už tai kanalą ant sujungimo Nemuno su Daugawa dar ne greitai pradēs.

Padawadyjimai apie pabēgēlius nuo kariaunos.

Maskoliszkas randas iszdawē naują padawadyjimą apie pabēgēlius nuo kariaunos. Pagal tą padawadyjimą, jeigu pabēgēlis sugrįžo iszbuwęs kur, arba iszsislapstęs iki 43 metų amžiaus, tai jo jau ne ima į kariauną; pabēgusius isz kariaunos kareiwius paprastai nusudyja į disciplinariszkus batalijonus, o paskui, atbuwus bausmę, atiduodawo atgal į kariauną; pagal naują padawadyjimą, jeigu pabēgęs kareiwis po 43 m. sawo amžiaus pateko į maskolių nagus, tai, iszbuwęs bausmę, jau ne bus atiduotas į kariauną.

Naujas pliantas (szoszeja).

Neužilgio prasidēs darbai prie naujo plianto, kurisai bēgs iszilgai Nemuno, Maskolijos rubežiuose. Ilgis to naujo kelio bus 125 wiorstų, ant ko maskoliszkas randas paskyrē pusę milijono rublių. Wilniuje jau atsibuwo licitacija ant atlikimo darbų; paima juos du žydai: Kaplan ir Kantor.

Užderējimas laukuose.

Wisoki jawai ant Lietuwos laukų szį metą rodēsi gana dailus, wienok kuliant ne wisur jie pasirodē naszus. Dabar maskoliszkas randas surinko jau žinias ir tas apgarsino. Isz jų pasirodo, kad užderējimas jawų Wilniaus gub. užganēdinantis, widutiniszkai imant, iszpuola czia po 4 grudus nuo wieno. Kauno gub. tikt kwiecziai geri, bet jų czia mažai sēja; rugiai smulkus ir lengwi; awižos ir miežiai prasti, žirniai ir linai geri; bulwēs parubežiniuose pawiecziuose supuwo sziaudų, szieno, sodų waisių yra užtektinai. Minsko gub., iszkulus jawus, pasirodē jų mažiaus negu laukē, prikulē mažiaus negu pereitą mētą, tikt wasarojas pawiecziuose Minsko ir Babruisko yra geras. Grodno gub. užderējimas Bresto ir Belsko pawiecziuose užganēdinantis, Slonimo pawietyj menkas, kituose pawiecziuose widutinis.

Nauja amatų mokslainē.

Ant paminējimo atsilankymo maskoliszko ciecoriaus, kaime Malecziuose, Pružanos pawietyj, Grodno gub., rengia dabar amatų mokslainę. Ukinįkai wien Maleczių walszcziaus ant to surinko 2000 rublių. Jeigu pats caras nieko gero musų krasztui ne padarē, tai nors jo atsilankymas priwertē gywentojus (žinoma per priewartą urēdnįkų) aukauti pinįgus ant parengimo mokslainēs.

Szalnos Lietuwoj.

Lietuwoj szį metą szalnos gana anksti atsilankē. Pirma szalna buwo 16 d. Rugsējo; tą dieną rytmetyj termometras rodē 0° Reaumuro. Nuszalnojo kwietkas mergų daržeiuose, medžių lapai pagelto. 20 d. Rugsējo wējas atsikreipē nuo wakarų, truputį atszilo, bet wisgi dienos gana wēsios.

Newa amerikoniszki gydytojai.

Wilniuje policija suaresztawo dwi ypatas, kurios waikszczio jo isz namų į namus ir siulēsi gydyti ligonius, wienas sakēsi ēsąs amerikoniszku gydytoju, kitas gi jo pagelbinįku, amerikoniszku feldszeriu ir aptiekoriumi. Tokiu budu pasisekē tiems prigawējams iszwilioti nuo kelių warguolių porą rublių, pakol pakliuwo į policijos nagus. Mat Amerikoj wisoki Europos awinįkai apsigarsina daktarais, tą patį daro Europoj wisoki prigawējai garsindamiesi Amerikos daktarais; Europoj wienok ilgai prigaudinēti negalima, kadangi ten ne tikriems daktarms gydyti uždrausta ir ten gydytojai po geresne yra užžiura.

Baisi wiesula.

4 d. Rugsējo, per Gorodeko pawietį, Witebsko gub., perbēgo baisi wiesula, kuri czia daug pridirbo blēdies: rando giriose iszwartē daugybę medžių, wienas ukinįkas weżantis per girią szieną likosi iszrautos puszies užmusztas. Wējas sugriowē daugybę triobų, kaime Szibanowe ne iszliko nē wiena trioba.

Darbo namai.

Mieste Witebske likosi parengti beturcziams nauji darbo namai, kuriuose yra warstotai wisokių amatų; yra ruimo ant 120 beturczių; prie tų namų yra ir 2 desiatinos žemēs. Pastatymas namų kasztawo netoli 20000 rublių, surinktų isz priwatiszkų žmonių aukų.

Nauji cidabriniai pinigai.

Maskoliszkas randas musza dabar naujus cidabrinius pinįgus po 2 ir po 3 rublius, wieton dabartinių popierinių. Tuos naujus pinįgus paleis terp žmonių nuo ateinanczių metų.

Ne wagilių sumuszē.

Wažiuojant kelių wežējui Maidai isz Dorpato, sulaikē jį netoli nuo Dwinormo karczemos walszcziaus starszina, kadangi tam pasirodē, buk Maida yra arklawagys; liepē suimtą suriszti. Kaip buwo įsakyta, teip ir padarē: suriszta wežēją įmetē į karczemą, o tuom tarpu starszina su pažystamais gērē sau ramiai. Ukinįkams nepatiko, kad starszina wagiliaus ne baudžia, todēl jie jį nusprendē pats nubausti: iszwilko ant kiemo ir pradējo muszti tai su pagaliais, tai su botagais. Muszē teip nuo wakaro iki pusiaunaktų; kada Maidą paprszē sawo kankintojų gerti, tie padawē jam wandenį sumaiszytą su jo paties krauju. Tikt ant rytojaus baisiai sumusztą nekaltą žmogų paleido. Jis pasiskundē waldžioms ir 7 kankytojai likosi jau suaresztuoti; pateks jie po sudu, o tame ir starszina.

Paliuosawimas Prusų waldžių.

Wokiszkas laikrasztis "Koelnische Ztg". pranesza, buk Prusų waldžios palengwino maskoliszkiems pawaldiniams apsigywenimą Prusuose, paliko ir tuos isz tokių isz Maskolijos atējusių, kuriems buwo jau įsakyta isz Prusų iszsikraustyti. Dēl apsigywenimo Prusuose maskoliszkiems pawaldiniams ne daro jau didelių kliuczių, reikia wien iszreikszti priežastį, kurios dēl atkakęs nori Prusuose apsigywenti ir ką czia weiks.

Nauja lietuwiskai lenkiszka draugystē Londone.

Kaip pranesza lenkiszki laikraszcziai, Anglijos sostapilēj, mieste Londone, rengiasi susitwerti nauja lietuwiszkai-lenkiszka draugystē po wardu "Federacija Lenkų ir lietuwių". Koki mieriai tos draugystēs, nežinia. Iki sziol, kur tikt susitwērē lietuwiszkai-lenkiszkos draugystēs, jose wisur lenkai norējo buti lietuwių ponais. Kad tikt teip ne butų ir tweriamoj dabar Londone draugystēj.

NuoKauno suodaunįkystēs parodos.

Pereitame "Lietuvos" numeryje paminējome, jog Kaune likosi parengta sodaunįkystēs paroda, kurioje ima dalywumą wisokios luomos Lietuwos gywentojų, bet lietuwių ukinįkų yra czia ne daug. Isz lietuwiszkų prawardžių patinkame tikt: Widugirį, kurisai ant parodos atgabeno sodų waisius ir waisinius medžius. Riauba—sodų waisius ir iszdirbimus isz slywų, Labunskis—wyną isz wisokių wnogų, Bilewyczius—sodų waisius, Burba—sodų waisius, Joteika—daržowes ir Balczukonis—sodų waisius ir waisinius medžius.

Sudegē maskolių kazarmēs.

20 d. Rugsējo, mieste Dinaburge, Witebsko gub., sudegē kazarmēs 3 Iwangorodo regimento. Pasirodžius ugnelei, wiena dalis kareiwių buwo iszsiųsta ant darbų, kita gi iszwaikszcziojo ant sargybų, todēl ne buwo kam ugnies gesinti. Sudegē trys kazarmių triobos, o jose wisi kareiwių turtai, o tame ir daugybē patronų. Nuolatai isz ugnies buwo girdēt explioduojanczių patronų szuwiai teip, kad nieks ne dryso prie ugnies prisiartinti. Apart minētų kazermių—iszdegē czia dar trys mediniai szale jų stowinti namai.

7 žydai prigērē.

Miestelyj Preliuose, Rieczicos pawietyj, Witebsko gub., buwo žydiszkos westuwēs, ant kurių daug žydų susirinko. Weselnįkai užsimanē pasiwažinēti ant netolimo ažero Wertukszněs, perplaukti per ažerą į ēsanczią ant kito kranto girią. Wiena waltis su žydais laimingai prisigriebē kito kranto, bet užtai kita, į kurią susēdo 12 žydų, nuplaukus kiek, apwirto ir žydai iszpuolē į wandenį; isz jų 7 prigērē, du pats priplaukē prie kranto, dwi moteris ir wieną wyriszkį iszgelbējo žwejai.

Sudegē lentų pjowinyczia.

Wilniuje, ant priemieszczio Antokoliaus, 22 d. Rugsējo sudegē garinē lentų pjowinyczia brolių Lewinsonų. Ugnis užgimē nuo kibirksztiea iszlēkusios isz pecziaus po namų stogu. Apart triobos, ugnis pagadino garinį katilą ir maszinas.

Prigawējas.

Apie Molodeczną, Wilniaus gub., žmonēs subruzdo: jie, prigawējų sukurstyti, rengiasi į Siberiją. Kaip pasakoja, po aplinkines waikszczioja koksai kareiwis ir užraszinēja ne turinczius žemēs ukinįkus, už užraszymą paima po 50 kap. nuo kiekwieno, bet užtai žada didelius žemēs plotus Siberijoj ir kelionę ant tų plotų dykai. Žinoma, kad maskoliszkas randas dabar ne duoda nē žemēs Siberijoj Lietuwos iszeiwiams, ne duoda nē kelionēs dykai, bet ką daryti, kad kaimiecziai tiki wisokiems prigawējams.

Sudegē penki waikai.

Karaliaucziuje, Prusų Lietuwoje, ne ēsant tēwams namieje, užsidegē gywenimas racziaus Mauero, kuriame buwo užrakyti keturi waikai. Izmuszus kaimynams gywenimo duris, rado waikus jau negywus: jie užtroszko mat nuo dumų.

Pabego kasierius.

Buchhalteris Nobelio pardawinyczių Wilniuje, Adolf Ernst, paēmē isz kasos 1300 rublių, idant užmokēti ēsancziam Wilniuje Orlowo bankui; bet nuējęs su pinįgas, daugiaus nesugrįžo. Apart pinįgų, Ernst paēmē su sawim ir raktus nuo geležinēs pinįgų kasos, todēl mena, kad jis paszlawē pinįgus ir isz kasos. Užweizētojas pardawinyczios iszsiuntē telegramą į Minską, kur yra kita Nobelio pardawinyczia, atsiųsti kitą kasos raktą, kadangi kitaip negalima į kasą prisigriebti.

Pigus sodų waisiai.

Szį metą Wilniuje ir kituose didesniuose Lietuwos miestuose, neiszpasakytai pigus sodų waisiai; priežastis to pigumo, kaip pasakoja waisių prekējai, yra ta, kad seniaus isz Lietuwos czielais wagonais sodų waisius gabendawo į Peterburgą, szį metą gi Peterburgo prekējai musų krasztu waisių su wisu ne reikalauja; turbut jie rado kitur geresnius.

Paslapta karcziama.

Lietuwoj randas dabar žydams ne duoda daleidimų parengti traktiernes ir jose pardawinėti degtinę; jie wienok bando szinkuoti ir be daleidimų ir szinkuoja degtinę padarytą isz spirito kaipo kotrabanda pargabento isz Prusų. Dabar Wilniuje sugriebė paslaptą karcziamą Szemioto na muose; prie tos karcziamos buwo ir paslapti paleistuwystės namai. Užlaikytojumi jų buwo žydas Wolf Jofe. Sudas užtai jį ir jo moterį nubaudė 250 rublių ir 2 sanwaitėms kalėjmo.

† Isz Wilniaus gubernijos paima szį metą į kariauną isz wiso 4158 jaunų wyrų.

Ne rukyk tabako ir nespjaudyk, nes tai trumpina tawo amžį.

Jeigu nori atsipraityt nuo tabako ant wisados ir pastoti sweiku, twirtu ir sylingu, imk gydyklas wadinamas NO-TO-BAC, kuris perdirba silpnus žmonis in twirtus. Daugelis, kurie pamegino szias gydyklas, in deszimts dienu jau swere deszimts swaru wirszaus. Apie 400.000 žmonių tapo isigydytais. Pirk NO-TO-BAC nuo sawo aptiekoriaus, su gwarancija, už 50c. arba už $1.00 Ap. raszymus ir prabas gausi dykai. Paraszyk. in: Sterling Remedy Co., Chicago, arba New York.

Isz Amerikos.

Amerikos kapitalistai ir žmoniu apszwietimas.

Neperseniai Maskolijos apszwietimo ministerija buwo iszdawusi padawadyjimą, pagal kurį į gimnazijas galėjo patilpti tikt waikai turtingų tėwų, bet tasai neiszmintingas padawadyjimas, atiduodantis mokslą į monopolių turtingą, užsilaikė Maskolijoj ir tai ne wisur (Latwijoj gimnaziją užweizėtojai jo ne pildė) tikt wienus metus. Kas Maskolijoj jau likosi pripažinta už netikusį, to bando griebtiesi Amerikoj. Szį metą, prasidedant mokslui mokslainėse turtingiausio miesto, New Yorko, mokslanės beturczių miesto dalyj nepriėmė 7000 waikų dėl stokos jose wietų; kaip skaito, isz wiso tose miesto dalyse su wirszum 50000 waikų ne lanko mokslainių, kadangi truksta jose wietos. Miesto užweizėtojai daugina mokslaines tikt turtingose miesto dalyse, apie beturczių dalį su wisu nesirupina. Tokiu budu mat didžturcziai stengiasi apszwietimą į sawo monopolių paimti, kadangi jie tikisi neapszwiestus beturczius į sawo wergus pawersti.

Bjaurus užpuolikai.

Newport, Ky. T. Gleasoną ir jo moterį, važiuojant keliu, užpuolė 11 wyriszkių persirėdžiusių už policijantus, wyrą skaudžiai sumuszė, moterį gi nusiwilko toliaus nuo kelio ant lauko ir ten wiens po kitam atliko bjaurų darbą, paskui pusgywę moteriszkę paliko. Wyras praneszė szerifui, kurisai suėmė 10 žmonų walkiozų, jie ir pasirodė bjauriais užpuolikais. Beweżant kaltinįkus, susirinkusi žmonių minia norėjo juos nuo szerifo atimti ir lynczuoti, bet tam pasisekė pabėgti. Piktadariai sėdi dabar Newporto kalinyj.

Iszeiwyste isz Suwienytu Wieszpatyszczių in Kanadą.

Isz sztetų Nebraskos, Minnesotos, Kansas, Iowos, Dakotos ir kitų sztetų traukia dabar iszeiwiai į Kanadą; iszeina daugiausiai farmeriai apsirikę su farmomis Suwienytose Wieszpatystėse. Terp tokių iszeiwių yra ir wokiecziai: daug isz apsigywenusių Michigane wokiecziu pardawė czia sawo farmas ir kraustesi į Kanadą, jie nori sau Wakarinėj Kanadoj naujas farmas pirkti. Tie wokiecziai kolionistai, kurie keli metai atgal isz Kanados buwo persikraustę į Suwienytas Wieszpatystes, dabar kraustosi atgal į Kanadą.

Indijonai nori kraustytiesi isz Suwienytu Wieszpatyszczių.

Isz Gibson, Ind. Ter. ateina žinios, kad indijonai giminių: Creeks, Choctaws ir Cherokezų iszsiuntė sawo pasiuntinius į Meksiką pas to kraszto prezidentą, jenerolą Diazą, ant tarybų, kaslink parengimo Meksike atskiro indijoniszko szteto, į kurį nori persikelti Suwienytų Wieszpatyszczių indijonai. Jeigu Suwienytų Wieszpatyszczių indijonai nori apleisti sawo apgywentas wietas ir nori bėgti net į kitą wieszpatystę, tai, turbut, ne isz gero.

Sugriuwo naujai statomas hotelis.

Charleovia, Mich. Sugriuwo czia didelis naujai statomas Lindsay Parke hotelis, sugriowė jį užkilusi smarki wėtra. Dirbo czia tąkart 40 darbinįkų, ant jų tai triobos sienos užgriuwo. Kada juos isz po griuwėsių isztraukė, tai du buwo jau ne gywi, 10 sunkiai, gal mirtinai, kiti gi nors skaudžiai, bet ne pawojingai buwo apkulti.

Gaisrai.

Detroit, Mich. Sudegė czia suwisu dideli trioba, Detroito Operos namai, wirszutinė dalis ant 10 lubų krutuwės ant Gratiol ave., teiposgi ant ketwerių lubų trioba Michel Table Supply Co., triobos Leon Forniture Company ir daugelis kitų mažesnių.

Brooklyn, N. Y. Sudegė czia didelės arklinyczios "Ehe-shire Improvement Co", ugnyje pražuwo ir 50 aklių brangių weislių. Wienas arklių dabotojas, kurisai stengėsi isz ugnies arklius iszwesti, apdegė labai sunkiai, gal mirtinai.

Mineapolis, Min. Naktyj užsidegė Planhinton, S. D. mergaiczių miegstubės szteto mergaiczių pramonės mokslainės; prie to sudegė užweizėtoja siuwinyczių mokslainėj ir szeszios mergaitės, 25 gi isz ugnies isztraukė wienmarszkines.

Alton, Ill. Su wisu isz degė miestelis Medora, Macoupin pawietyj, prie ko septynios žmogystos likosi pawojingai apkultos; lengwiaus apkultų yra daug.

Montgomery, Ala. Sudegė kalinys miestelyj Opelika, prie to sudegė ir du negrai kaliniai.

Erie, Pa. Sudegė namai Petro Brever, netoli Northeast, prie to sudegė ir du žmonės.

Nelaime kastynese.

Plymonth, Pa. Szaftoje nr. 2 Parish Coal Co. atsitiko baisi dujų expliozija, kuri isz dalies sugriowė szaftą. Laike expliozijos dirbo joje daug darbinįkų. Žemės sudrebėjimas buwo teip smarkus, kad jautė jį ir ant pawirsziaus. Ant pagelbos szaftoje ėsantiems atbėgo kiti darbinįkai, kurie isztraukė 3 užmusztus ir daug sunkiai apkultų.

Dega girios.

Kanadoj, apie Winnipeg girių gaisrai, kurie, rodėsi, buwo pasiliowę, wėl atsinaujino. Kiek iki sziol žinia, sudegė ir 12 žmonių, bet gal pasirodys tokių daugiaus. Ugnis jau persigriebė per Kanados rubežių į Dakotą; isznaikino ji ne tikt daugybę medžių, bet ir pagiriuose ėsanczias farmas, su krautus jawus; sudegė ir daugybe gywulių.

Amerikos taworu iszwežimas ir parsiwežimas swetimu.

Washingtono statistiszkas biuras apgarsino žinias apie iszwežimą Amerikos produktų ir isz dirbimų į swetimus krasztus ir apie parsigabenimą swetimų per Rugpjutį szių metų, taigi per pirmą mėnesį nuo priėmimo naujos muitų tarifos. Isz tų žinių matyt, kad iszwežimas wisokių taworų isz Amekos buwo didesnis negu kada nors Rugpjuczio mėnesyj. Iszwežė Amerika sawo taworų už $79490264, pereitą gi metą tikt už $66689981; per wisus gi 8 mėnesius iszgabeno ant $61810000 daugiaus, negu per tokį jau laiką pereitų metų. Iszwežimas wienok žymiai pasidaugino tikt walgio produktų, taigi mėsos ir grudų ir tai todėl, kad daugelyj wietų Europos, teiposgi Indijose, szį metą buwo neužderėjimas laukuose. Ant sziumetinio todėl pasidauginimo iszwežimo negalima remtiesi sprendžiant apie įtekmę naujos Amerikos Dingleyo muitų tarifos, kadangi iki sziol kiti krasztai, rekalaudami Amerikos grudų, dar nesigriebė atlyginimo. Užtai atwežimas swetimų taworų žymiai pasimažino. Swetimų taworų per Rugpjuczio mėnesį atgabeno už $39848312, taigi ant $10000000 mažiaus negu pereitą metą. Žymiausiai pasimažino atwežimas žalių wilnų: pereitą metų atgabeno jų 4651000 swarų, szį metą gi tikt 2877877 swarų. Tas, žinoma, turėjo atsiliepti ant Amerikos wilnonių iszdirbimų dirbtuwių.

Nedora moteriszke.

Shamokin, Pa. Du mėnesiai atgal likosi sunkiai sužeistas anglių kastynėse Jonas Krumoski. Jo moteris nusiuntė jį į ligonbutį Ashlande. Czia moteriszkė gana taukiai lankė sawo wyrą, pereitą sanwaitę atgabeno į ligonbutį ir maažą waiką, kurį padawė gyjancziam jau wyrui, o pati nuėjo newa apžiurėti kitą ligonbuczio dalį, bet kaip nuėjo, tai daugiaus negrįžo; waikutis likosi ligonio rankose. Kaip pasakoja, nedora moteriszkė iszbėgo isz Shamokin su kokiu ten jaunikiu.

‡ Monterey, Mexike. 25 mylios nuo czia, ant nacijonaliszkos geležinkelio linijos dirbo naują tunelį, oloje buwo dar daug darbinįkų, tuomsyk atsitiko smarki parako expliozija, kurios, isz ėsanczių dar oloj darbinįkų, 4 likosi ant wietos užmuszti, o 10 labai pawojingai apkulti.

‡ Kansas City, Mo. Ant wienos mieste elektriszko geležinkelio stacijos sugriuwo platforma, ant kurios daug žmonių buwo susirinkę; isz jų 30 likosi skaudžiai apkultų, pawojingai wienok apkultų pasirodė nedaug.

Pamegyk dėžutę CASCARETS už 10c., geriausia sutaisytoja plaucziu ir wisu widuriu.

Isz darbo lauko.

¶ Wilkesbarre, Pa. 30 d. Rugsėjo buwo laikytas mas-mitingas kalerio N. 4 Lehigt Valley ir Wilkesbarre Coal Company. Mainieriai stengiasi perstatyti sawo norus bosams ir kada tie reikalawimai likosi apswarstyti, tai pasirodė, kad tikt wieno kalerio darbinįkai ne gal isz gauti to, ko reikalauja. Potam nutarė suszaukti kalnakasius isz wisų kalerių ant 2 d. Spalių, bet kaip tikt mainieriai prikalė apgarsinimus kwiecziancziu ant mitingo, kompanija tyczia prikalė sawo apgarsinimus, kad tą dieną dirbs. Tikt trijų kalerių darbinįkai ne žiurėjo ant darbo: rytmetyj sustabdė 3 brėkerius ir nuėjo ant mas-mitingo, ant kurio likosi apkalbėta, ko mainieriai pirmiausiai priwalo reikalauti, nusprendė sutwerti darbinįkiszką organizaciją ir susijungti su wakarine darbinįkų organizacija ir kada wisi mainieriai susirisz į wienybę, tąsyk pareikalausime nuo kompanijų sawo tiesą. Naujas komitetas yra jau iszrinktas, jis darbuojasi isz wisų pajiegų, stengiasi greicziaus darbinįkus suwienyti. Kiekwienas isz musų priwalo gerai suprasti, jog darbinįkiszka wienybė yra geriausiu apginėju nuo begėdiskų darbdawių skriaudų. Todėl, Braugus Broliai! Suprasdami reikalą, nepasilikim užpakalyj, bet kada bus suszauktas masmitingas ir twersis organizacijos, pribukite kiekwienas isz Wilkesbarre ir isz wisų aplinkinių miestų, kadangi yra labai swarbus reikalas dėl mus darbinįkų.

Mainierius, F. Wirpsza.

¶ Chicagoj, darbinįkai prigulinti į unijas, dirbanti prie namų statymo, paliowė dirbę todėl, kad kontraktoriai buwo priėmę prie darbo ir nepriguliuczius prie unijų, jie reikalauja praszalinimo ne unijonistų. Tokiu budu susztraikawo darbinįkai dirbanti prie statymo namų: pawieczio ligonbucziui, namų ant kertės Milwaukee ir Armitage ave., ant kertės Harison ir St Louis ave, ant kertės 24 ir La Salle ave.

Marsilon, Oh. Sawinįkai aplinkinių anglių kastynių užtėmyjo, kad dėl ilgai besitraukiancziu sztraikų, darbinįkai teip suwargo ir apsilpo, kad dabar sugrįžę prie darbo negal atlikti prideranczіai darbo, o kad jie dar užmokesnio nė gawo ir per tai badą kenczia ir toliaus, kastynių sawinįkai nusprendė jiems duoti po 10 dol., idant galėtu sulaukti tikro už darbą užmokesnio.

¶ Wilmington, Del. Neseniai, ant reikalawimo wirszinįkų darbinįkų organizacijos, "Christiana Window Glas Co". pakėlė sawo dirbtuwės darbinįkų uždarbį. Dabar wėl, kaip pranesza laikraszcziai, tie pats organizacijos wirszinįkai pareikalawo, idant wienos darbinįkų dalies algos butų wėl numažintos. Žinoma, kad tokį reikalawimą kompanija noriai iszpildė.

¶ Springfield, Ill. Springfieldo Coal Co. susitaikė su darbinįkais, ji priėmė darbinįkų apdirbtą algų tabelę, todėl kastynėse pradeda dirbti; teiposgi kastynėse "Pana Coal Co" darbinįkai sugrįžo prie darbo. Tik Pannavell Co. ne nori susitaikyti, parsikwietė ji 20 szerifo pagelbinįkų ant apgynimo dirbanczių darbinįkų, jeigu sztraikieriai bandytu jų prie darbo neprileisti, bet nieks į darbą ne atėjo.

¶ Springfied, Ill. "Pana Coal Company" susitaikė su sawo kastynių darbinįkais, kurie priima darbdawių pasiulytą po 21½c. už toną iszkastų anglių užmokesnį. Apart to, kompanija pasižada pardawinėti darbinįkams paraką po $1.75c. už wieną kegą; už kitokius gi reikalingus prie darbo daiktus nieko darbinįkams ne skaitys.

¶ Elwood, Ind. 200 darbinįkų stiklo dirbtuwių pakėlė sztraiką, kadangi jiems sunku buwo atlikti tą darbą, kokio nuo jų reikalawo, su mažiaus maszinų ir su mažiaus darbinįkų. Jeigu dirbtuwių sawinįkai ne sutiks ant paliowusių darbą darbinįkų reikalawymo, žada paliauti darbą ir kitose dirbtuwės dalyse.

¶ New York. Sztraikas darbinįkų "Cornice and Skylight" pasibaigė. Sztraikas tasai traukėsi per penkias sanwaites, dabar wienok darbdawiai sutiko pakelti darbinįkų algas ant 50c. ant dienos, kuom darbinįkai pasiganėdino ir grįžta prie darbo.

¶ Brazil, Ind. Kalnakasiai anglių kastynių reikalauja 8 darbo walandų ir penkių per sanwaitę darbo dienų, idant tokiu budu daugiaus darbinįkų galėtų darbą gauti; kastynių wienok sawinįkai ant to nesutinka. Todėl gal czia užgimti sztraikai.

¶ Suwienytų Wieszpatyszczių randas, dėl sawo kariszkos laiwynės reikalauja jurinįkų; ant wisokių wieszų triobų prilipinti yra pliakatai, kuriais randas kwieczia jurinįkus norinczius tarnauti Amerikos kariszkoj laiwynėj, idant jie atsiszauktu.

¶ Philadelphia, Pa. Sawinįkai wilnonių iszdirbimų dirbtuwių Thomas Dolan & Co. praneszė darbinįkams, kad į 6 sanwaites jų uždarbis bus pakėltas iki tai normai, kokia buwo 1892 m.

¶ Philadelphia, Pa. Bradfordo werpinyczіose ir audinyczіose 300 darbinįkų paliowė dirbę. Reikalauja jie pakėlimo užmokesnio už darbą ant 10%.

¶ Newcaslle, Pa. Blėtos dirbtuwėse darbinįkai pakėlė sztraiką todėl, kad dirbtuwių sawinįkai praszalino nuo darbo wieną darbinįką.

¶ Hazleton, Pa. Darbinįkai "Lehigh and Wilkesbarre Breaker" sugrįž prie darbo, kadangi kastynių sawinįkai sutiko padidinti jų algas.

¶ Pereitą sanwaitę Suwienytose Wieszpatystėse Sziaurinės Amerikos buwo isz wiso 212 nusibankrutinimų; pereitą metą, tą paczią sanwaitę, buwo jų 296.

ISZ Lietuwiszku dirwu

Nauja lietuwiszka skaitinyczia.

Lietuwiszka Draugystė D. L. K. Witauto, Bostone, Mass. atidarė sawo skaitinyczią, kuri buwo uždaryta isz priežasties sunkių laikų, ne galint draugystei samdyti ruimo. Dabar užpraszome wisus wyrus ir moteris ant pasiskaitymo. Parsikwietėme isz pradžių laikraszczius: "Lietuvą", "Rytą" ir "Garsą"; kaip tikt surinksime daugiaus pinigų, parsikwiesime ir kitus lietuwiszkus laikraszczius. Skaitinyczia atidaryta wakarais: nedėlioms, panedėliais, seredoms ir pėtnyczioms. Seredoms bus laikytos ir prakalbos apie politiszkus reikalus. Atsiliepiame į lietuwiszkus laikraszczius ir į iszleistojus, gal kas isz jų paaukautų ką nors isz sawo iszdawimų dėl musų skaitinyczios; atsiliepiame ir į kitus brolius, gal ir terp tų atsiras norinti paaukauti atliekamas knigas, gal kas suszelps mus ir pinigais ant užlaikymo skaitinyczios. Wardai ir prawardės aukautojų bus įraszytos į knigas ir apgarsinti po laikraszczius. Aukas, ar tai pinigais, ar knigoms, praszome siųsti ant wardo musų draugystės prezidento, p. Fr. Mockewyczіaus, 262 W. Fourth str. So. Boston, Mass.

Draugystė.

Baltimorės lietuwių protestas.

Baltimorėj 1 d. Spalių, kaip paduoda "Kardas", atsibuwo didelis lietuwių mitingas, ant Harugari salės, 1012 E. Baltimore str., ant kurio užpraszytos buwo wisos lietuwiszkos draugystės dėl pakėlimo protesto už nuskriaustus žmogžudžio szerifo Lattimere Pa. brolius. Kalbėtojai buwo: Raczinskas, Karalius, Kurtinaitis, Milwida, Mikuszauckas. Ant to susirinkimo buwo nuspręsta reikalauti nubaudimo žmogžudžių, pagal tas tiesas, kurios žmogžudžius nusiunczia ant kartuwių.

Wakariniai skaitymai.

"Vienybė" pranesza, buk Draugystė "Wyskupo Motiejaus Walanczausko" Plymouthe, Pa. parengia wakarinius skaitymus ir pamokinimus. Skaitymai bus laikomi utarnįkais ir pėtnyczioms ant 7½ w. wakare. Susirinkusiejie skaitys, raszys, mokinsis dainuoti ir t.t. Moksliszki skaitymai ir wisoki pamokinimai isz tikro daug naudos galėtu atgabenti, jeigu tikt yra kam skaitymus parengti, jeigu yra kam nemokanczius pamokyti. Priderėtu ir kitų miestų lietuwiams waikszczioti takais Plymouthiszkių.

Nelaimė lietuwio namuose.

"Rytas" raszo kad 30 d. Rugsėjo atsitiko dideli nelaimė p. Griszkausko namuose, ant James ul., Waterburyj. Motina sutaisė werdantį wandenį skalbiniams, į kurį įpuolė atbėgusi isz kito kambario 11 mėnesių mergaitė ir teip baisiai nupliko, kad neužilgio pasimirė. Paszaukė dar gydytoją, bet ir tas negalėjo jau margaitės iszgelbėti.

Garsui.

"Garsas" mus bara už neteisingą klerikaliszkų laikraszczių apkaltinimą, buk jie neremia lietuwiszkų kandidatų renkant wisokius urėdnįkus, jeigu jie ne į klerikaliszką priguli partiją. Toliaus nurodo, kad mes neteisingai kaltiname, kadangi "Garsas" rėmė iszrinkimą p. Tabaro ant miesto bulmistro. Mes pripažystame, kad ne gražu yra meluoti ir stengiamėsi niekada isz melo nesinaudoti, bet kaipo žmonės, galime kaip kada paklysti. Prisipažystame, kad kas link Tabaro, mes ar gal nurodyto "Garso" numario ne gawome, ar gal priwesto dabar straipsnio neužtėmyjome, laikydami urėdą miesto bulmistro mažuose miesteliuose už neįtekmingą, nors jis wis įtekmingesnis jau už tuos, koki iki sziol lietuwiams patekdawo. Kaslink gi Szliupo kaipo kandidato ant kongresmano, mums ne tiek rupėjo ir ne tiek rupi ar mes rinksime Szliupą ar ką kitą, kiek tas, kad mes sawo kengresmaną turėtume, wis tiek kas juom bus, kadangi kiekwienas lietuwys wisgi bus geresniu už musų balsais renkamą amerikoną. Ar Szliupas Shenandoryj galėjo but iszrinktu, jeigu jį butų lietuwiai rėmę, mes to ne žinome. Mes negynėme sawo raszte Szliupo, tikt principo, kad lietuwiai wisada priwalo sawo balsą lietuwiui atiduoti, wis tiek, į kokią tas partiją prigulėtu. Tuom sawo iszsitarimu mes ne norėjome ir ne norime terp lietuwių nesutikimus sėti, bet prieszingai, norėjome brolius wisokių nuomonių labiaus suriszti, suartinti darbuose ant wisuomenės labo.

Swetimi Balsai.

Slowakiszkas laikrasztis "Narodni Nowiny", raszydamas apie lenkiszkai-maskoliszkus prietikius, wienoj sawo raszto wietoj gana teisingą lenkams duoda pamokinimą. "Norodni Nowiny" sziteip į lenkus atsiliepia: "Jeigu lenkai isztikro geidžia su maskoliais ir su slawais susitaikyti, tai jie priwalo už lenkiszką laikyti tikt tą, kas isztikro yra lenkiszko. Lenkams nepridera jieszkoti nieko lenkiszko ten, kur gywena rusai, wis tiek kaip jie nesiwadytu, nė ten, kur gywena žemaicziai, lietuwiai ir tt. Rubežiai lenkiszko kraszto baigiasi ten, kur pasibaigia lenkiszkos liaudės masa. Jeigu teip lenkai supras sawo pristojimą prie slawų, tąsyk laike parlamento pasiuntinių rinkimų nereiks szaudyti į žmonių pulkus užtai, kad tie ne norėjo renkti pagal prisakymą ponų ir žydų. Tąsyk isznyks nesutikimai lenkų Maskolijoj, Lietuwoj ir Žemaitijoj, nes tuose krasztuose lenkų nėra". Isz tikro, jeigu lenkai pasinaudotu isz to pamokinimo, jiems patiems butu geriaus, galėtu apwersti wisas sawo pajiegas ant apgynimo lenkystės ten, kur ji apgynimo reikalauja, kur jos tikra wieta. Lietuwoj ir Žemaitijoj lenkams nėra ką weikti, kadangi ten jų yra wos 5, daugiausiai 7% gywentojų. Lietuwa ir Žemaitija turi pasilikti lietuwiams, o ne lenkams. Tegul jie paliauja sapnawę apie sulenkinimą lietuwių, o tąsyk isznyks terp mus wisi nesutikimai, tąsyk galėsime isz wien kariauti už musų tautiszkas tiesas remdami wiens kitą. Sziądien lenkai, primesdami mums lenkystę, tikt sunkina mums kową priesz maskolių pasikėsinimus; mes, wieton kariauti priesz maskolių neteisybes, turime kariauti ir priesz lenkintojus musų kraszto, taigi turime dalyti sawo ir teip nedideles pajiegas.

* * *

Maskoliszkas laikrasztis "Wilenskyj Wiestnik", raszydamas apie rengiamą dabar Wilniuje paminklą Murawjewo-Koriko", isz skaitė geradėjystes to buwusio Wilniaiaus diktatoriaus dėl Lietuwos ir dėl lietuwių, kurių apginėju laikrasztis Murawjewą wadina, pasiremdamas ant jo iszsitarimų. "Lietuwa ne Lenkija ir ne bus lenkiszka (teip sakė Murawjew). Murawjew todėl stengėsi Lietuwoj iszrauti wodingą politiszkai lenkystę, palikdamas nekrutintą wiską, kas buwo lietuwiszko". Kad Murawjew naikino Lietuwoj lenkystę, stengėsi isz czia ją praszalinti, to nieks ne užgina, tikt ir tame darbawosi neiszmintingai: elgėsi jis wisai teip, kaip meszkinas, kurisai, norėdamas nubausti ant sawo pono kaktos nutupusią musę, pagriebęs akmenį, ne tikt musę, bet sutrupino ir sawo pono galwą. Jeigu Murawjew ir po jam užstojęs Wiiniaus jeneral—gubernatoriai isz tikro ne butų panczioję lietuwystės, ne butų stabdę jos pakilimo, per tuos 30 su wirszum metų lenkystė butų su wisu Lietuwoj ir Žemaitijoj isznykusi. Tuom tarpu Murawjew ir jo pasekėjai naikino lenkystę, bet panczіojo dar labiaus lietuwystę, tikėdami tuom wartus maskolystei atidaryti. Koki isz to waisiai? Maskolystė czia neiszsikerojo teip, kaip jos platintojai tikejosi, lietuwystė, maskoliszką waldžių prisloginta, teiposgi ne galėjo prideranczіai pasikelti, bet užtai lenkystė pradėjo platintiesi ir tose luomose, kuriose jai su wisų ne buwo wietos. Rods pamatai lenkiszkos bajorijos pakrypo, bet lenkystė pradėjo platintiesi terp lietuwių ukinįkų, sėklą jos pasėjo per sawo neiszmintį pats Murawjew ir jo pasekėjai. Prie platinimosi lenkystės labiausiai prisidėjo uždraudimas lietuwiszkos spaudos lotyniszkoms litaroms. Lotyniszkos literos (wis tiek po keno įtekme likosi įwestos) lietuwiszkuose rasztuose wartojamos nuo pats pradžių raszto priėmimo, rasztų lietuwiszkoj kalboj su maskoliszkoms literoms niekur ne buwo, todėl lotyniszkos literos yra tokia jau lietuwių sawastis, kaip ir pati jų kalba; per uždraudimą jų wartojimo lietuwiai baisiai likosi maskoliszkos waldžios nuskriausti, ką jau sziądien ir tamsuoliai gerai supranta, todėl jie ne priima maskoliszkų waldžių primestų rasztų maskoliszkoms literoms. Kad ne priėmė tų rando rasztų, tą rodosi ir maskoliai galėjo suprasti, rodo tą daugybė lietuwių sėdinczių Lietuwos kaliniuose už prilaikymą užrubežiuose iszleistų lotyniszkoms literoms lietuwiszkų rasztų ir neėmimas brukamų su polieijos pagelba rando iszleistų maskoliszkoms literoms. Ne wisi wienok teip drąsus, idant griebtusi uždraustų swetur iszleistų rasztų, bet kad 3 milijonai lietuwių ne gal apseiti be knigų ir laikraszczių, o kad maskoliszkų, kaipo iszleidžiamų sawo skriaudėjų imti ne nor, gribiasi lenkiszkų knigų ir laikraszczių. Lenkiszki žmonių lakraszczіai "Zorza" ir "Gazeta Swiąteczna" platinasi teip Lenkijoj, kaip ir Lietuwoj, ypaczgi paskutini, kuri jau beweik tiek jau turi skaitytojų Lenkijoj, kaip ir Lietuwoj. Kad teip yra, gal "Wilenskyj Wiestnik" dasižinoti nuo iszleistojaus to laikraszczio. Tai ir wisi waisiai Murawjewo politikos Lietuwoj, ji Lietuwai ir lietuwiams naudos ne atgabeno; daugybė wisokių uždraudimų ir raiszczių užkrautų ant sprando wietinių gywentojų nupuldė ne tikt intelektualiszkai, bet ir ekonomiszkai wisą Lietuwos krasztų.

* * *

Maskoliszkas laikrasztis, "Peterburskija Wiedomosti", Nr. 252 patalpino du straipsniu užtarianczіu už lietuwius: įženginiame straipsnyje peržiuri rasztą patilpusį nr. 6 "Ukinįko", apie waisius uždraudimo lietuwiszkos spaudos ir niekur "Ukinįkui" ne priesztarauja, bet jo iszwadžiojimus paremia. Kitame gi straipsnyje, po antgalwiu: "Užmirsztos aukos atlenkinimo", nupeikia maskoliszkų waldžių lietuwių prispaudimą, paduoda ir žinias apie suaresztuotus už platinimą ir užlaikymą lietuwiszkų knigų, žinias gi apie tai raszėjas pasėmė isz "Tėvynės". Suaresztawo iszpradžių knigų prekėjus: Peżaitį, Lidukaitį, Lukomaitį, Antonowiczą ir tt., paskui Witkauską, Holaką, kun. Rudwalį ir Bulweeą, Matulewiczių szeimyną, Joną Kriauczuną.

Skaitlius suimtų už lietuwiszkas knigas sziądien pereina jau szimtą žmonių. Ant galo pereito Rugpjuczio likosi suaresztuotas ir studentas Peterburgo universiteto, Antanas Daniliauskis, teiposgi už lietuwiszkas knigas, bet tos jam reikalingos buwo ant jo moksliszkų tirinėjimų.

Reikia dar pridurti, kad tas pats laikrasztis, kitame numeryj smarkiai bara Sziaulių gimnazijos wirszinįką už wertimą katalikų mokintinių dalywauti stacziatikiszkoj diewmaldystoj, ypacz, kad direktorius wertė waikus prie tokio dalywawimo jau po iszdawimui ciecoriaus įsakymo, kad swetimtikių waikai mokslainėse ne butų wercziami prie dalywawimo stacziatikiszkoj diewmaldystoj; taigi mat direktorius peržengė ciecoriaus įsakymus.

Naujausi iszradimai.

‖ Pagarsėjęs jau sawo tirinėjimais geltonosios karsztligės, kuri dabar siauczia Louisjanoj ir kituose pietiniuose Suwienytų Wieszpatyszczių sztetuose, teiposgi widurinėj Amerikoj, suradęs jau seniaus priežastį gimdanczią tą baisią ligą, Dras Santorelli, kaip dabar pranesza, surado jau nuo jos ir waistą. Waistu yra skiepyjimas apsilpnytų ligos sėklų, teip kaip antai wisiems žinomas skiepyjimas nuo rauplių.

‖ Gydytojai Trunecek ir Cerny iszrado waistą nuo bjaurios ligos wėžiu wadinamos, kurios iki sziol daktarai iszgydyti ne mokėjo. Naujas waistas yra tai sumaiszymas nuodų wadinamų arseniju (žiurkžolės) ir alkoholiaus (spirito), į kurį dar įpila wandens, kad butu skystesnis. Kaip iszradėjai pasakoja, naujas waistas pasekmingai gydo wėžį, reikia su tuom waistu wilgyti wėžio apimtą kuno wietą.

‡ Isz Melbourne, Australijoj, ateina žinios, kad inžinierius Ashton iszrado naują rewolwerinį karabiną, kurisai toli pralenkė wisus, kur nors sziądien kariaunos wartojamus karabinus. Prie bandawonių buwo ir wirszinįkai angliszkos kariaunos ir jiems naujas karabinas teip patiko, kad ragina randą tą iszradimą nupirkti nuo Ashtono.

‡ Amerikoj pradėjo dirbti telegrafų stulpus isz popieros. Į popierą prideda truputį borakso ir kitokių primaiszymų, paskui tą masą įpila į kwarmas ir stulpas gatawas. Popieriniai telgrafų stulpai ne tikt kad lengwesni už medinius, bet ilgiaus laiko, ne puwa.

Isz wisur.

‖ Į kaima Tabory, Lublino gub., pietinėje Lenkijoj, užėjo koksai walkiozas mintant's isz apgaudinėjimo kwailų žmonių sawo newa burtais ir wienos moteriszkės papraszė pieno. Moteriszkė parugojo, kad karwės mažai pieno duoda, turbut, kas pieną atima. Burtinįkas pareikalawo trijų rublių ir užtai parodyjo per sanwaitę rinkti pieną, o nedėlioj, laike miszių, isz jo sumuszti swiestą, bet prie darbo iszsirėdyti wisai nuoga, "o atėis ragana, kuri karwėms pieną atima, tąsyk ją sumuszkite gerai, o ji pieno neims daugiaus", pridurė rodą baigdamas. Potam užėjo pas kitą ukinįkę ir wėl papraszė pieno, bet ir czia gaspadinė pasiskundė, kad karwės jo mažai duoda. Pri gawėjas pareikalawo 2 rublių ir pasakė, kad laike miszių nedėlioj arcziausiame butelyj pamatys nuogą moteriszkę raganą, kuri nuo jos karwių pieną atima. Atėjus nedėliai, wiena moteriszkė, pagal burtinįko rodą, iszsirėdė ir pradėjo muszti swiestą, bet pirma įsakė sawo suaugusiems waikams pasislėpti ir lauktí raganos ir kaip tik pasirodys, gerai ją sumuszti. Tuom laiku, pagal to paties burtinįko įsakymą, atėjo kaiminka ir pamacziusi nuogą sawo kaiminką muszanczią swiestą, suszuko: "tu ragana! tu dirbi swiestą isz musų pieno"! Ant jos balso iszszoko pasislėpę waikai pirmos gaspadinės ir tikėdami, kad isztikro atėjo ragana, kuri jų karwėms atima pieną, baisiai sumuszė nekaltą moteriszkę. Tas atsitikimas geriausiai parodo, kaip žemai stowi Lenkijos ukinįkai, kaip dideli terp jų tamsybė.

. Laike ciecoriaus atsilankymo Warszawoj, pažiopsoti atwažiawo netoli miesto gywenantis dwarponis. Įsidėjęs į kiszenių 600 rublių, dwarponis isz hotelio, kuriame apsistojo, iszėjo laukti ant ulyczios ciecoriaus. Žinoma, žmonių susirinko daug, susigrudime wagiliai isztraukė tuos 600 rublių teip, kad jų sawinįkas to nejautė. Rods praneszė apie tai į policją, bet netikėjo sawo pinįgų atgauti. Ant rytojaus į tą paczią policijos dalį, kur ansai dwarponis pasiskundė, fotografistas atneszė fotografiszką kliszą, ant kurios buwo nuimtas ciecoriaus į Warszawą įważiawimas ir ant jos užtėmyjo, terp kitko, nuimtą paweikslą wagiliaus sznipinėjanczio apie szale stowinczio kiszenių. Paweikslas wagiliaus teip gerai buwo nuimtas, kad policija, turėdama nuimtas fotografijas kada nors ant wagystos suimtų, greitai jį pažino. Į porą walandų jį suėmė ir pasirodė, kad jis tai tąsyk, kada fotografistas nuiminėjo fotografiją ir kraustė ano dwarponio kiszenių; tas sawo pinįgus atgawo, bet wagilius spėjo jau isz jų praleisti 25 rublius.

‖ Isz Peterburgo į Kalugą, į ten ėsanczią wieszpatystės banko dalį atgabeno septynis maiszelius naujų maskoliszkų auksinių pinįgų. Paczto užweizėtojas, gawęs tuos maiszelius wakare, liepė juos sugabenti į kelnorę ir prie jos ant sargybos pastatė pocztilijoną. Ant rytojaus anksti, peržiurint siuntinį, pasirodė, kad truksta wieno maiszelio: nežiurint ant sargybos, wienas maiszelis su 25000 rublių pražuwo. Kas jį pawogė, nežinia. Maskoliai giriasi, kad rando sawastis ne skęsta wandenyj, ne dega nė ugnyj, bet užtai rando pinįgų daugiausiai neteisingų urėdnįkų kiszeniuose pasikawoja.

‖ Prancuziszki parubežiniai sargai ant rubežiaus sulaikė numirėlio lydėtojus, kurie lydėjo kuną isz Belgijos ir Monbeliart, Prancuzijoj Sargai pareikalawo, idant lydėtojai atidarytu grabą, bet tie to teip nusigando, kad palikę numirėlį, pats iszbėgiojo. Atidarius grabą pasirodė, kad jame nėra numirėlio, bet jis pilnas prikrautas puikių, labai brangių belgiszkų mezgiuių, nuo kokių Prancuzijoj reikia didelį muitą mokėti. Wėliaus pasisekė sugauti ir kelis pabėgusius lydėtojus.

‖ Prancuzijos ministerių pirmsėdis apgarsino žinias apie surinktus szį metą Prancuzijoj laukų produktus. Pagal tas žinias iszpuola, kad szį metą czia surinko isz wiso 88556890 hektolitrų (hektolitras netoli 25 gorczių) grudų, pereitą gi metą surinko 119742416, taigi szį metą aut treczdalio mažiaus. Austrijoj ir Wengrijoj didelius laukų plotus isznaikino neiszpasakyti twanai, tas pats buwo Wokietijoj, Rumunijoj, Serbijoj ir Bulgarijoj; daugelį gi Maskolijos krasztų pasiekė neužderėjimas. Tame tai yra swarbiausia priežastis, kodėl szį metą prekės jawų wisur pakilo.

‖ Paryžiaus policija neseniai naktyj padarė medžioklę ant wagilių ir wisokių walkiozų nakwojanczių po tiltų kryžewonėms. Suėmė 50; terp suimtų buwo koksai Emil Schwartz, kurisai užsiiminėjo maitinimu pelių ir žiurkių, todėl su joms teip susibicziuliawo, kad kada jį policijan tai suėmė ir wedė į policijos prefekturą, pulkai pelių ir žiurkių per miesto ulyczias sekė paskui. Kada jį klausinėjo policijos wirszinįkas Cochefort, pelės ir žiurkės laukė susirinkusios prie durų. Pasodino Schwartzą į aresztą, bet daleido prie jo žiurkėms ir pelėms pasilikti.

‡ Kompanijos Fiorita & Cia ir Anturea dos Santos & Cia užmanė sztetui Sao Paulo, Brazilijoj, atgabenti 60000 naujų isz Europos ateiwių ir kaip sako, to szteto randas tų kompanijų užmanymą priėmė. Pirmutinė isz tų kompanijų pažada atgabenti 30 000 italijonų ir 10000 iszeiwių isz Austrijos ir Maskolijos; antra gi 15000 iszpanijonų ir 5000 wokieczių, belgijonų, danieczių, prancuzų ir tt. Už atgabenimą tų ateiwių, žinoma, szteto randas kompanijoms turėtu užmokėti.

‖ Mieste Riedesheim, Alzatijoj, prie statymo naujos katalikiszkos bažnyczios atsitiko dideli nelaimė. Bewinduojant augsztyn didelį kelių centnerių akmenį, tassi iszsprudo isz raiszczių ir nupuolė ant kryžewonių, ant kurių sustoję dirbo murinįkai. Wienam darbinįkui akmuo nupuolė ant galwos ir žinoma, ją su wisu sutrupino, du murinįku apkulė mirtinai, o kelis, nors sunkiai bet ne mirtinai. Apkultus nugabeno į ligonbutį.

‖ Paprastai ukėsams kokios nors wieszpatystės daleista gywenti wisur toje wieszpatystėj, tikt antai Maskolijoj, ėsantiems po policijos užiura ne daleista su wisu atsilankyti į Peterburgą ir į Maskwą. Dabar pasirodė, kad Maskolijos takais pradeda žengti ir Wokietija, tikt ta ne draudžia sawo tuliems ukėsams apsigywenti sostapilėj, bet wieszpatystės parubežiuose. Dabar antai iszwijo isz Lotaringijos du wokiszku fabrikantu: Brandą ir Oesingerą, bet nežinia už ką,.

‖ Per Liepos mėnesį szių metų, ant jurų paskendo isz wiso 60 žėglinių laiwų. Terp paskendusių buwo: 2 wokiszki, 11 amerikoniszkų, 16 angliszkų, 1 austrijokiszkas, 1 chileniszkas, 3 daniszki, 1 iszpaniszkas, 9 prancuziszki, 2 holandiszki, 2 italiszki, 7 norwegiszki, 2 maskoliszki ir 4 szwediszki. Garlaiwių per tą mėnesį pražuwo 14; terp tų buwo: 2 wokiszki, 7 angliszki, 1 belgiszkas, 2 prancuziszki, 1 japoniszkas ir 1 norwegiszkas.

‖ Mieste Rotterdame, Holandijoj, likosi suimtas wokietys, Gustaw Mueller, apskystas už užmuszimą sawo paczios ir waiko. Kad apskundimas buwo teisingas, Mueller prisipažino ir isztraukė isz kiszeniaus nupjautas užmusztų ausis. Toliaus prisipažino, kad seniaus, tokiu jau budu, jis nugalabino sawo tėwus, o paskui 14 sawo moterų, su kurioms wisokiose swieto dalyse buwo apsiwedęs.

‖ Garsus prancuziszkas orlaiwių dirbėjas, Godard, kurisai sawo amžyj atliko su wirszum 700 kelionių ant oro, atsiszaukė į prancuziszką randą užmanydamas keliauti ant sziaurinio žemės poliaus, kadangi apie iszlėkusį Andree iki sziol nieko ne girdėti. Ant sawo kelionės Godard reikalauja nuo rando pinįgiszkos paszelpos.

‖ Mieste Aachene, Wokietijoj, wienoj walginyczioj užgimė musztynės terp kareiwių seržantų ir czia susirinkusių ne kareiwių. Kareiwiai iszsitraukė kardus ir pradėjo nekareiwius (ciwilistus) kapoti. Penki ne kareiwiai likosi sunkiai sužeisti, wienas gi teip sunkiai, kad pasimirė, kol spėjo paszaukti gydytoją.

‖ Berlyne, prie wienos szeimynos per tris metus iszbuwo jauna tarnaitė, kuri wisiems patiko, ypacz gi namų gaspadinei. Tuom tarpu dabar pasirodė, kad ta meili tarnaitė buwo tai gražus waikinas, kurisai per tris metus galėjo wisus prigauti, o tame ir gaspadinės wyrą. Minėta tarnaitė mat buwo gaspadinės numylėtiniu. Wyras užtai nori persiskirti su sawo paczia.

‖ Kaime Zaskocz, prowincijoj Wakarinių Prusų, sudegė wieni namai, o juose trejetas paliktų waikų ir 2 mirtinai apdegė. Tėwai iszeidami prie darbo į lauką, waikus namieje užrakino, jie czia pasilikę ir ugnį užkrėtė, bet kad durys buwo užrakytos, negalėjo isz užsidegusių namų iszbėgti.

‖ Peterburge atsibuwo dabar kongresas wiso swieto mokslinczių geologų. Tuli sanariai to kongreso buwo iszsirengę ant moksliszkos kelionės ant Kaukazo; belipant ant wirszunės kalno Ararat, ant kurio, kaip žinote, Noes arka apsistojo, suszalo wienas isz mokslinczių, profesorius Dr. Stoeber.

‖ Mieste Krasnojarske, Siberijoj, wietiniame ligonbutyje pasimirė nuo apopleksijos pagarsėjęs sawo laike direktorius Skopino banko, kurisai buwo pawogęs 18000000 rublių ir jų ne sugrąžino, tikt iszsiųstas į Siberiją, puikiai ten isz jų gyweno. Pasimėrė jis kaipo beturtis, mat wiską praleido.

‖ Ant suszelpimo baduojanczių Indijose, Londono szelpimo komitetas iszleido 10000000 swarų sterlingų (50000000 dol); pinįgai tie surinkti ne tikt Anglijoj bet ir kituose krasztuose: Maskolijoj ant suszelpimo indiszkų baduolių surinko 250000 rublių.

‖ Mieste Džialdowo, Prusuose, nuo žalios kiaulienos užsikrėtė trichinais kelios deszimtys žmonių; daugelis apsirgo labai pawojingai ir daktarai nepasitiki juos nuo mirties iszgelbėti.

‖ Sicilijoj, Pietinėj Italijoj, pasikėlė ukinįkai, užpuolė jie ant dwarų ir kelis iszplėszė. Ukinįkai reikalauja, idant rando sawaszczia ėsanti žemė butų terp ukinįkų padalinta.

Didelis Balius.

Chicagoj, 7 d. Lapkriczio, salėje po nr. 988–990 W. 19th str., kertė Leavitt., Liet. Republ. Kliubas 10tos wardos laikys sawo pirmutinį balių, ant kurio užpraszo wisus lietuwiszkus kliubus ir wisus kitus lietuwius ir lietuwaites kuo skaitlingiausiai susirinkti, nes tai bus didžiausias ir gražiausias balius, grajys puikiausia muzika. Balius prasidės pusiau 7tą walandą wakare. Įženga wyro su pana 25c.

Užpraszo, Komitetas.

Tėmykit Lietuwiai!

Teatras ir balius! Philadelphijos Draugystė Sz. Juozapo rengia puikų balių, o prie to dramatiszka draugystė atgrajys teatrą: "Patėmyta ypata", prie progos užbaigimo Seimo S. L. A. 20 d. Spalių, Maennerchor Hallėj. 551–553, North Fifth Str. Tiketas 25c. Wisus meilingai užpraszo. Komitetas.

Laiszkai ant paczto.

1004 Balski Dzeslaw	1128 Potepa Jan
1010 Bernik Marya	1129 Premuzak Barica
1011 Blue Peter	1133 Regelskis Rapol
1072 Januskiaczka D.	1134 Repetny Josef
1074 Jaskofski Antoni	1143 Ryska Josef
1078 Kazlausky P. Th.	1157 Sokolak Max
1081 Kisla Felix	1163 Stasulis Juzapas
1083 Kodisch Babetta	1173 Tomsko Tom
1103 Malkowsky Robert	1177 Triklik Jakub
1115 Myrda Franciszek	1178 Troky A.
1117 Nlaus O. H.	1181 Turba Barbara
1121 Pawlowska M.	1188 Wajtkaita Walerya

GEOGRAFIJA
ARBA
MOKSLAS APIE ŽEME.
II DALIS.

(Tąsa).

Pakrantės salos žemos, apželusios mangrų medžiais, ne turi gerų prieplaukų, nesveikos, todėl tai Nauja Gvineja mažai pažįstama ir europiecziai ne siskubino ją kolionizuoti, Sziądien ji priguli trims Europos vieszpatystėms: vakarinė jos dalis priguli Holandijai, rytinę gi dalį pasidalino Anglija ir Vokietija. Sziaurinėj dalyj yra vokiszka kolionija *Žemes Ciecoriaus Vilhelmo*, pietinis gi uodegos krasztas priguli Anglijai. Naują Gvineją geriausiai apraszė maskoliszkas mokslinczius Moklucha Maklay, kurisai czia beveik 10 metų iszgyveno ir tai tąsyk, kada ant salos ne buvo nė jokių europeiszkų kolionijų.

Archipelagai Naujos Britanijos arba *Bismarko* ir *Salamono* priguli dabar Vokietijai; kaip vienas teip kitas kanibalių (valganczių žmogaus mėsą) apgyventas. Nors tuos archipelagus užėmė po savo valdžia Vokietija, bet visgi jie mažai pažįstami ir mažai isztirti.

Archipelagas Nauju Hebridu. Jį buvo užėmę prancuzai, bet angliszkos Australijos kolionijos smarkiai priesztaravo, Anglija turėjo įsikiszti ir ant galo padarė su Prancuzija sutartį, pagal kurią abi vieszpatystės pasižadėjo tų salų neužimti, bet abi jas prižiuri, taigi jos yra po Anglijos ir Prancuzijos protekcija.

Salos Fidzi arba *Viti* užima vidurį terp didesnių Melanezijos salų ir mažų Polinezijos. Gyventojai teiposgi papuasai, bet kalba jų polineziszka, matomai jie seniai užmirszo savo prigimtą kalbą ir priėmė svetimą polineziszką. Salas tas užėmė anglijonys ir parengė ant kalnų kavos plantacijas, žemumose gi augina cukrines lendres.

Nauja Kaledonija siaura ir ilga sala isz visų krasztų apsiausta koralių rifais. Prancuzai užėmė tą salą ir gabena czia savo nusikaltėlius, kaip maskoliai į Siberiją. Vietiniai gyventojai *kanakais* vadinami tankiai bando pasikelti priesz prancuzus, bet visada juos greitai suvaldo.

Nauja Zelandija beveik teip dideli kaip Italija, net ir savo pavidalu panaszi ji, teip kaip ir Italija, į czebatą, tik Nauja Zelandija turi pėdą atkreiptą į virszų. ir aulas siaura jurių sriuoga perkirstas į dvi dali, taigi Nauja Zelandija susideda isz dviejų salų. Ant sziaurinės salos yra vulkanai ir karszto vandens szaltiniai ir geizerai; ant tos salos tankiai atsitinka smarkus žemės drebėjimai. Iszilgai pietinės salos, beveik per vidurį tęsiasi kalnai vadinami *Naujos Zelandijos Alpais*, kurių iszkilusios virszunės uždengtos amžino sniego, gleczerai gi nusileidžia beveik iki jurių pakranczių. Klimatas drėgnas, jurinis, taigi nėra czia didelių karszczių, nė szalczių, bet ir ant jo atsiliepia besitraukianti per pietinės salos vidurį kalnai: vakarinėj kalnų pusėj ne truksta lytaus, todėl czia yra girios paparczių, fuksijų, rytinė gi tos salos pusė sausa, truksta czia dregnumo ir todėl nėra girių. Iszėmus rytinės dalies pietinės Naujos Zelandijos salos, turi ji dregną klimatą ir labai tarpius augmenis, auga czia girios paparczių medžių, Naujos Zelandijos aržuolų ir spyglinių medžių duodanczių brangius sakus, panaszius į gentarą, *kauri* vadinamus, kuriuos isz czia siunczia į visus svieto krasztus. Isz vietinių Naujos Zelandijos augmenų reikia dar paminėti *Naujos Zelandijos linus*, isz kurių valaknų audžia drutus, žvilganczius audimus. Žvėrių mažai ir tie, atgabenus czia europeiszkas veisles, nyksta. Gyvena czia dideli negalinti lakioti paukszcziai *kivi* vadinami, bet ir tie nyksta; gyveno seniaus labai dideli paukszcziai *moa* vadinami, bet jie jau suvisu isznyko. Pirmutiniai tų salų gyventojai *maori* vadinami ilgai gynėsi nuo naikinanczios europieczių įtekmės, kurie, vieton pakelti cziabuvius, visur juos demoralizuoja, suteikia tikt netikusias civilizacijos puses; maori bandė ne kartą priesz užėmusius jų krasztų anglijonis pasikelti, bet likosi galutinai pergalėti; sziandien nyksta jie teip, kaip ir jų tevynės žvėrys ir paukszcziai: 50 metų atgal dar jų buvo su virszum 200000, sziądien gi yra jau vos 30000. Nepereis gal dar 50 metų, o isznyks jie su visu. Sziądien Nauja Zelandija priguli Anglijai ir ji yra viena isz geresnių jos kolionijų Australijoj. Didžiausi miestai yra ant sziaurinės salos, jurių pakrantėse, kaip antai *Aukland* ir *Wellington*, prie jurių sriuogos perskirianczios abidvi salas. Isz Sydney ir Melbourne plaukinėja dabar nuolatai garlaiviai ant Naujos Zelandijos. Prekysta ir turtingumas kraszto kyla kas metas vis labyn, o su tuom dauginasi ir skaitlius kolionistų, bet užtai skaitlius cziabuvių *maori* eina vis mažyn.

Polinezija arba Daugsalys.

Polinezija susideda isz daugelio iszmėtytų ant oceano terp tropikų mažų salų susirinkimų, teip, kad jos ant didelio vandens ploto iszrodo lyg žvaigždės ant dangaus; salos tos isz pradžių traukiasi kaipi paraleliszka prie australiskų salų juosta, bet į rytus nuo salų Fidži užsisuka į rytus, prie pietinės Amerikos. Vienos isz jų yra tai pradinės augsztos *vulkaniszkos* salos, kitos gi žemos *koralines*. Klimatas puikus, sveikas: nėra czia nė didelių nepakencziamų karszczių, nė szalczio, kadangi karsztį mažina daugybė kylanczių isz jurių vandens garų. Tikt ant augsztų salų lytus atgabena vėjai pasatais vadinami; ant žemų koralinių salų vėjai tie sausi, lytaus ne atgabena. Ant tulų isz tokių sausų žemų salų yra stora eilė paukszczių meszlo *guano* vadinamo; jis galėjo susirinkti tikt per tai, kad lytus ant tų salų ne atsilanko, kitaip vanduo tų paukszczių meszlą butu nuplovęs ir sugabenęs į jures. Augmens ant Polinezijos salų, ypacz gi ant vulkaniszkų salų, auga tarpiaus negu ant Australijos kietžemio ir ant australiszkų salų; auga czia daugelis medžių duodanczių žmonėms maistą, kaip antai *kokosine palma*, *duoninis medis* (ant kurio auga vaisius panaszus į musų vartojamą kvietinę duoną), *bananai*. Prie auginimo tų vaisių ne reikia daug darbo, kadangi juos augina pati gamta, žmogaus darbas reikalingas tikt prie užaugusio vaisiaus skynimo; todėl gyventojai be darbo turėdami viską, kas ant gyvenimo reikalingas, pavirto į tikrus tinginius be energijos. *Žveriu*, ypacz gi žindanczių, labai mažai todėl, kad jie negalėjo czia prisigriebti nuo kaimyniszkų kietžemių; atkakę europiecziai rado tik szikszno-tsparnius, kurie per jurių plotus galėjo isz kitur atlėkti ir vieną kiaulių veislę, matomai atgabentą atkakusių ant tų salų isz kitur cziabuvių gyventojų, kurie netyczia radę vaisingos žemės salas, ant jų ir apsigyveno. Europiecziai atgabeno arklius, kuriuos cziabuviai gyventojai isz syk palaikė už kitą kiaulių veislę, toliaus atgabeno ir kitus naminius gyvulius. *Gyventojai* žemų koralinių salų, kurias tankiai užlieja jurių vilnys, iszmoko gerai plaukti, prie to privertė juos kasdieninis reikalas; jie geri jurinįkai; neturėdami nejokių įnagių, ant savo mažų valtelių atlieka tolimas keliones. Po europieczių įtekme perkeiczia savo paproczius ir gyvenimą cziabuviai gyventojai, daugumas jų iszsižadėjo stabmeldystės, priėmė krikszczioniszką tikėjimą, su krikszczionybe isznyko *kanibalizmas* (valgymas žmogaus mėsos), nyksta teiposgi *tabu* tiesos, kuriomis tankiai vadovai, kunigija ir kitoki virszinįkai pasinaudodavo ant skriaudimo dirbanczių luomų. Pagal *tabu* tiesas kiekvienas daiktas, kurio dasilytėjo karalius, augszcziausias kunigas, arba kokį už tabu apgarsino, stojasi savaszczia karaliaus, ar kunigo, be jokio atlyginimo atimdavo tokius daiktus nuo jų savinįkų. Suprantama, kad karaliai ir kunigija, ant paveržimo nuo gyventojų visko, kas tikt jiems patiko, ar tai žemės plotas, namai, visoki daiktai, isz tų tiesų galėjo pasinaudoti. Nors ant daugumo salų gyventojai krikszczionimis pastojo, nors ant tulų salų didesnis cziabuvių gyventojų nuoszimtis moka skaityti ir raszyti, negu Maskolijoj, atkakus czia europiecziams, nyksta jie nors palengva, bet nuolatai.

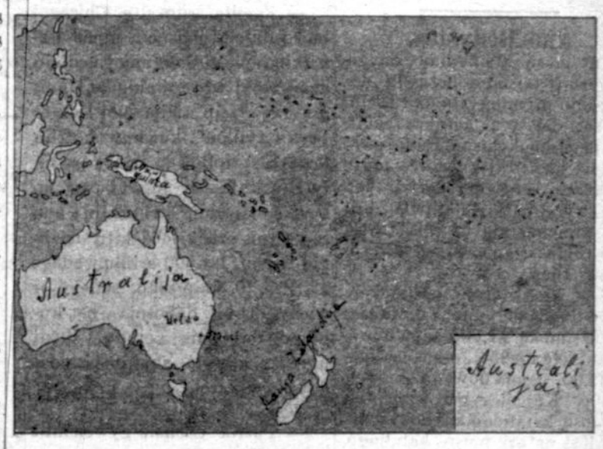

Paveiksl. 56. Australija ir jos salos.

Polinezijos salos dalinasi į tris gruppas: *Mikroneziją* (nuo mikros — mažas ir nesos—sala)—sziaur vakarinjame kraszte; gyventojai paeina nuo susimaiszymo papuasų su malajais; *Tikrają Polineziją* (polis—daug ir nesos—sala)—į pietrytus ir Archipelagą *Sandvich*, sziądien *salomis Havai* vadinamą, į sziaurius nuo pirmiaus paminėtų. Ant Tikrųjų Polinezijos salų gyvena polieziecziai malaiszkos rasos, jie augalotesni ir gražesni už gyvenanczius Azijoj malajonis.

Mikronezija susideda isz mažų salų. Czia priguli;

1. *Marijaniszkos* salos besitraukianczios nuo sziaurių pietų link paraleliszkai su Filipinų saloms; salos tos kalnuotos; vulkaniszkos. Cziabuvių gyventojų jau ant tų salų nėra, spėjo juos isznaikinti iszpanijonys, kurie tas salas užėmė ir pavertė į nusikaltėlių kolionijas, kur siunczia isz Iszpanijos visokius nusidėjėlius.

2. *Karoliniszkos* salos traukiasi iszilgai 10° sziaurinės geografiszkos platumos; jos koralių padirbtos. Gyventojai augaloti, gražus, linksmi, užsiima prekysta ir jurinįkystę. Salos tos priguli Iszpanijai.

Polinezija arba Daugsalis susideda isz:

Salu Tonga, ant kurių vokieczíai turi plantacijas; žemė czia labai vaisinga.

Salos Samoa. Jas varžosi, Suvienytos Vieszpatystės Sziaurinės Amerikos, Anglija, ir Vokietija, bet kad nė viena isz tų vieszpatyszczių ne nori pasitraukti ir pripažinti tas vaisingas salas kitai, todėl jos visos jas prižiuri, nors ant salų neva yra karalius. Didžiausius žemės plotus ant tų salų turi vokieczíai.

Draugystes salos, isz kurių svarbiausia yra *Tahiti*. Salos tos labai vaisingos ir gražios, yra ant jų vulkaniszki kalnai. Cziabuviai gyventojai, nors tamsios veido parvos, bet labai gražus ir augszczians kulturiszkai pakilę negu ant kitų kaimyniszkų salų. Salos tos priguli prancuzams.

Salos Paumotu žemos, ne turtingos, priguli teiposgi prancuzams.

Sala Velykine yra į pietus nuo Ožkaragio tropiko, labiausiai į rytus gulinti isz visų apgyventų Polinezijos salų, Cziabuvių gyventojų skaito vos kelis szimtus. Ant tos salos randa pamatus senovės tvirtynių pastatytų isz akmens, daugybę iszpjautų ir iszkaltų stabų, teiposgi medines kalades su iszpjaustytais rąsztais, kokių nė vietiniai gyventojai, nė mokslinczíai perskaityti ne moka. Sziądien ant salos gyvenanti žmonės nė murinių namų ne stato, ne moka isz akmens stabų iszkalti, ne moka nė skaityti, taigi matomai tie rasztai ne jų padirbti. Gal but, kad ant Velykinės salos seniaus gyveno tauta augszczians kulturiszkai stovinti, bet paskui isznyko, arba persikraustė kitur, gal but teiposgi, kad gyventojai atskirti dideliais jurių plotais, ne matydami daugiaus žmonių, neturėdami su niekuom nėjokių susineszimų, ne jaute reikalo keltiesi kulturiszkai, todėl puolė vis žemyn, užmirszo apie statymą didelių murinių triobų ir apie rasztą. Velykinę salą užėmė pietinės Amerikos republika Chili ir siunczia czia savo nusikaltelius. Toliaus į rytus nuo Velykinės salos, arcziaus pietinės Amerikos, yra ne apgyventa žmonių iszkilusi isz jurių uola *Sala y Gomez*.

Salos Sandvich atsiskyrusios nuo kitų Oceanijos salų, toliausiai į sziaurius nusidriekia, isz abiejų pusių Vėžio tropiko. Salos tos kalnuotos, ant didžiausios salos *Havai* yra vulkanas *Mauna Roa*, iszkilęs ant 4000 metrų angszczians jurių vandenų pavirsziaus. Didziausias miestas yra *Honolulu*. Salos tos yra ant kelio terp Australijos, Azijos ir Amerikos. Cziabuvių gyventojų skaito apie 30000, isz viso gi gyventojų yra 120000. Kol tą krasztą valdė karaliai isz cziabuvių, tie gyventojai kilo kulturiszkai, bet patekus valdžiai amerikonams, jie cziabuvius beveik į savo vergus pavertė. Valdanti amerikonai padarė sutartį su Suvienytoms Vieszpatystėms Sziaurinės Amerikos, pagal kurią Sandvich salos stojasi Suvienytų Vieszpatyszczių savaszczia; sutartį tą užtvirtino mieste Honolulu, bet dar neužtvirtino Washingtono kongresas. Kol Amerika tos sutarties neužtvirtins, Sandvich salos yra tai neprigulminga savistovi republika, vadinama *republika Havai*, bet visgi czia dabar valdo ne cziabuviai kanakai, tikt 2000 amerikonų.

(Toliaus bus)

"Lietuvos" Agentas.

"Lietuvos" keliaujancziu agentu yra Wincas Kudarauskas. Jisai atsilankys So. Bostone ir aplinkiniuose miesteliuose priiminēt prenumeratą nuo senų skaitytojų ir užraszinēt naujus skaitytojus. Deltogi meldžiame wisų tēnykszczių lietuwių, kaip senų, teip ir naujų skaitytojų, pas kuriuos musų agentas atsilankys, užsimokēti prenumeratą agentui, tokiu budu užczēdysit sau laiką ir kasztus prisiuntimo, o pinįgai wisi bus gražiai mums priduoti. Wincas Kudarauskas yra tikru "Lietuvos" agentu ir nieks neprivalo bijotis jam pinįgus duoti, mes už jį atsakome. Teipogi galite gaut pas jį wisokių knįgų ir kitokių daiktų pirkti.

"Lietuvos" Iszdawyste.

CASCARETS sudrutina kepenis, inkstus ir pilwa. Niekad neskauda. 10c.

Nuo Rēdystēs.

Ant musų atsiliepimo, daugelis gerų ir teisingų lietuwių užsimokējo prenumeratą už "Lietuvą", bet dar yra gerokas skaitlius neužsimokējusių. Taigi pasitikime, kad ir kiti nenorēs musų skriaudos, bet kaipo dori ir teisingi wyrai ir tikri lietuwiai, prisiųs prenumeratą už "Lietuvą", kuri rupinasi apie jų gerowę ir apszwietimą.

Mes kiekwienam užsimokancziam duodame puikias dowanas: kas užsimoka $1,00,gauna dowanų knįgelę už 25c., o kas užsimoka $2.00, gauna dowanų knįgelę už 50c. Knįgeles gali iszsirinkti isz musų kataliogo,kas kokias nori. Kas neturi musų kataliogo, tegul atsiszaukia, o prisiųsime jam dykai.

Raszydami ir pinįgus prisiųsdami, wisada uždēkite szitokį adresą:

A. Olszewskis,
924 33rd St. CHICAGH, ILL.

Saulēs spinduliai ir ligas gimdanczios bakterijos.

Neseniai mokslincziai persitikrino, kad saulēs spinduliai naikina ligas gimdanczias bakterijas, szalcziai gi ant jų ne turi įtekmēs, jie ligos gimdanczių bakterijų ne užmusza. Likosi isztirta, kad wandenys saulēs spindulių apszwiesti, nor nuo tų spindulių įszyla, wasaros laike mažiaus turi bakterijų negu žiemą. Priežastis to yra ta, kad saulēs szwiesos spinduliai, ypacz gi užsilaužianti, ne szilti, bet teip wadinami chemiszki, taigi mēlyni ir wioletiniai spinduliai pawojingi ligas gimdanczioms bakterijoms, jie greicziaus isznaikina jas czystame perleidžiancziame saulēs spindulius wandenyj negu tamsiame. Jau neseniai pasimiręs prancuziszkas mokslinczius, Pasteur, užtēmyjo, kad iszkilusios į orą bakterijos daugumoj yra ne gywos, jas užmusza saulēs szwiesos spinduliai. Ant augsztų kalnų wirszunių paprastai ne daug yra ligas gimdanczių bakterijų. Priežastis to yra ta, kad ant augsztų kalnų wirszunių pajiega saulēs szwiesos spindulių yra didesni negu žemiaus, jie ant kalnų daugiaus isznaikina tų bakterijų ir per tai oras ten sweikesnis, limpanczios ligos, marai todēl ant augsztų kalnų atsilanko retai. Tikt bakterijos karsztligēs nesibaugina teip saulēs spindulių, jos weisiasi greicziaus wandenyj saulēs spindulių apszwiestame. Matote todēl, kokį geradējingą darbą atlieka saulēs spinduliai: jie naikina ligas gimdanczias bakterijas, iszwalo nuo jų orą, kuriuom mes kwēpuojame ir daro jį sweikesniu. Nepawydēkite todēl ruimo sawo kambaruose tiems geradējigiems spinduliams, leiskite jų kuo daugiausiai, statydami namus, dirbkite kuo didžiausius langus, idant per juos daugiaus saulēs spindulių persigriebti galētu!

Darbinįkē lietuwiszka mergina 22 metų, apturējusi po smert sawo brolio puikią farmą, pajieszko doro jaunikaiczio su 1,000—2,000 dol. sau už wyrą ir dēl wedimo ukēs. Adresas:

Miss Aggie Smart,
Pearl River, N. Y.

(29—11)

Mitingas.

Wilkes Barre, Pa., 17 d. Spalių, tai yra nedēlioj, 4:15 walandą po pietų, ant salēs W. M. Daugle, 11 N. Hancock Str., "Lietuwiszkas Kliubas D. L. K. Algirdo" laikys didelį Mass-Mitinga, ant kurio užkwieczia lietuwius kuo skaitlingiausei susirinkti. Bus laikytos prakalbos apie politiką ir padējimą biednų darbinįkų Amerikoje.

Szirdingai užpraszo, Komitetas.
(15—10)

Wanted—An Idea Who can think of some simple thing to patent? Protect your ideas; they may bring you wealth. Write JOHN WEDDERBURN & CO., Patent Attorneys, Washington, D. C., for their $1,800 prize offer and new list of one thousand inventions wanted.

Wietines Žinios.

—o—

— 23 d. Rupjuczio, užkaboryj ties 34 nr. Mirtle str., policija surado negywēlį. Iszsyk negalima buwo susekti, kas yra negywēlis. 4 d. Rugsējo į Chicagą atkako isz Lyons,Ia. poni Jamson Baird, kuri praneszē policijai, kad prapuolē jos wyras, todēl, turbut, neseniai rastas negywēlis bus jos wyras. Atkasē kapą, atidarē grabą ir Bairdienē pripažino grabe gulintį už sawo wyrą, kadangi, kaip sakē, pažinusi jį isz rando, kokį negywēlis turi ant kaktos. Todēl ji sugrįžo į Lyons kapo naszlē. Bet sztai netikētai dabar sugrįžo sweikas jos wyras ir Bairdienē isz naszlēs stojosi wēl apsiwedusi.

— Pereitą sanwaitę Chicegoj buwo didelis gaisras: ugnis isznaikino apie 40 daugumoj medinių namųStokjardų aplinkiuēse.Ugnis prasidējo teip wadinamoj Dexter Park Pavillon", kur buwo arklių jomarkas; aplink tą triobą pastatyti arklinįkai ir juose buwo tą kart suwirszum 600 arklių; nuo czia ugnis prisigriebē kitų medinių triobų. Isz 600 arklių, sudegē 12. Prie to, kaip sako, sudegē ir wienas arklių dabotojas, bet kuno po degēsiais nerado. Blēdį ugnies padarytą skaito isz wiso ant 600000 doł.

— Patrik Cashel, gywenantis po nr. 3029 Emerald ave., apwaikszcziojo sawo gimimo dieną, ant tų iszkilmių užsiprasē sawo wientauczius airius. Susirinkę gērē gražiai, bet nuo gērymų įgawo karsztą kraują, pradējo už kokį ten mažmožį peszties. Laike peszynių, koksai Black, iszsitraukęs peilį, iszardē pilwą Gaghanui; nugabeno dar jį į ligonbutį, bet daktarai nusprendē, kad jis turēs mirti. Blacką suaresztawo. Mat ne tikt lietuwiai ant wisokių szeimyniszkų szwenczių pjaustosi.

— Ant iszneszciojanczio wokiszką laikrasztį "Illinois Staats Zeitung", 60 metų Braunsteino, pareitos nedēlios rytą, einant jam į laikraszczio spaustuwę, ties 577 Wells str., užpuolē trys plēszikai iszszokę isz užkaborio ir pareikalawo pinįgų. Braunstein norējo gintiesi, tąsyk wienas iszplēszikų szowē ir mirt'nai sužeidē, atēmē 37c. kokius Braunstein turējo ir pabēgo.

— Namuose po nr. 279 ant W. Van Buren susipeszē du airiai: Patrik Coyle ir Joseph Gardner. Laike tų pesztynių, Coyle sugriebęs geležinę sztangą, su ja drožē Gardnerui į galwą ir suskaldē kaukalį; nuweżē sužeistą į ligonbutį, bet nēra nē jokios wilties jį nuo mirties iszgelbēti.

— Pēreitos subatos dieną Chicagoj likosi atidaryta miesto biblioteka, perkelta į tyczia pastatytą naują rumą. Bibliotekoj yra isz wiso su wirszum 250000 wisokiose kalbose knįgų. Isz lietuwiszkų, nežinau, ar yra kas daugiaus, iszēmus Kurszaiczio wokiszkoj kalboj parasaszytą lietuwiszką gramatiką.

— Nuo ateinanczio panedēlio, 18 d. Spalių, atsidarys wisos wakarinēs mokslainēs mieste Chicagos. Dēltogi lietuwiai, kurie nori mokintiesi angliszkos kalbos, tegul ateinancziam panedēlyje, ant 9 walandos wakare, susirenka wisi į tas paczias mokslaines, kur pernai mokinosi, ant užsiraszymo.

— Pereitos pētnyczios naktyj, wagiliai iszmuszē langą auksinių, deimantinių ir kitokių brangių akmenēlių iszdirbimų krautuwę Rowe Bros, po 163 State str., pagriebē nuo lango 40 auksinių lakrodēlių ir 60 auksinių lenciugēlių, isz wiso 2000 dol wertē s.

— Szioms dienoms Jury Sudžios Brentano Court prisudyjo A. Andžulaskiui $3000 už sužeidimą laike darbo Moris & Co. geležų yardoj. Adwokatai Andžulauskio buwo A. J. Ryan ir Fr. Bradchulis (lietuwys).

Subatoj, 16 Spalių, 8 walandą wakare, salēje Flaningan, kertē Robey ir 22nd str., Liet. Republ. Kliubas 10 wardos laikys sawo mitingą, ant kurio užpraszo wisus lietuwius pributi. Kurie pribus ant szio mitingo, gaus wisi dykai po tikietą ant baliaus.

Su guodone, Komitetas.

Jeigu jautiesi nesweiku, imk wieną CASCARETS, o iszgydys tawę, už 10 ir 20c.

Naujas Žmogus. 2

Madison, Nebr. Liepos m., 96.

Kunigo KoenigsNerve Tonic parode stebuklinga intekme ant manes, nes po iszgerimui wieno szaukszatuko tu gydyklu jau geleįau užmigti, o po sunaudojimui dwieju bonkeliu tapau wisiszkai iszgydyta isz sawo nerwiszkos ligos ir dabar jaucziuosi teip smagi, kaip naujas žmogus.

Mrs. M. Hintz.

H. C. Claud isz Norwood, Mo., rasso, kad jo 18 metu sunus per du metus buwo teip nerwawas, ka jau ne buwo galima jy namuose laikyti; jis buwo pilnas baimes ir kartais mislydawo, kad jo sanariai yra sužeisti ar sulaužyti; jokios gydyklos ne daktarai jo negelbejo, bet kaip tik pradejo imti "Kunigo Koenigs Nerve Tonic", nusiramino ir jokios blogos mislys jo nekankina.

DYKAI Gaus kiekwienas wertingą knygelę, apraszanczia apie nerwiszkas ligas, ir ant pabandymo bonkelę wirsz minetu gydyklu, kurs prisiuns sawo adresą. Beturcziai ligoniai teipgi gaus szias gydyklas dykai.

Szios gydyklos yra iszrastos Kunigo Koenig isz Fort Wayne, Ind. 1876 metuose ir dabar yra iszduodamos po jo prižiura per

Koenig Med. Co. Chicago, Ill.
49 S. Franklin St.

Aptiekose galima gaut bonkelę szių gydyklu už $1 arba 6 bonkeles už $5.
Dideles bonkos po $1.75. 6 bonkos už $9.

Galima jas gaut ir "LIETUVOS" redakcijoj.

"Lietuvos" Agentai:

Keliaujancziais "Lietuvos" agentais yra: Wincas Kudarauckas ir Motiejus Damijonaitis.

Wietiniais Agentais szie:

BALTIMORE, MD.
Bonawent. Mažeika, 519 Columbia Ave.

SHENANDOAH, PA.
Andrius Maczys, 445 W. Line St.

BROOKLYN, N. Y.
Petras Abraitis, 800 Myrtle Ave.

SCRANTON, PA.
Juozas Petrykis, 1514 Ross Ave.

PHILADELPHIA, PA.
Juozas Butkus, 1112 Cyperss St.

Szitų miestų lietuwiai, norēdami apsistelinoti "Lietuvą",gali kreiptiesi prie augszcziaus minētų agentų, o jie noria iszpildys jų reikalus.

"Lietuvos" Agentas.

M. Damijonaitis.

Keliaujancziu "Lietuvos" agentu yra Motiejus Damijonaitis. Jisai szioms dienoms atlankys miestelius szteto Connecticut priiminēdamas prenumeratą nuo senų skaitytojų ir užraszinēs naujus skaitytojus. Dēltogi meldžiame wisų tenykszczių lietuwių, kur musų agentas atsilankys, užmokēti jam pinįgus už "Lietuvą", o tokiu budu užczēdysite sau kasztus prisiuntimo. M. Damijonaitis yra tikru "Lietuvos" agentu, wisi galite jam užsimokēti prenumeratą už "Lietuvą", o pinįgai bus mums gražiai priduoti. Mes už jį atsakome. Teipogi galite gaut pas jį wisokių knįgų pirkti, kas tik kokių norite.

Lietuvos Iszdavyste.

— Kas norite, kad iszsiųsti į krajų pinįgai gerai ir greitai suwaikszczioto, siųskite juos per "Lietuvos" redakciją, o greicziausiai suwaikszczios. Už greitumą ir teisingumą kasdien apturime szimtus padēkawonių nuo lietuwių isz wisų Amerikos krasztų,teipogi ir už gerumą szifkorczių pas mus iszpirktų, nes mes laikome geriausias linijas, ant kurių į 8 dienas perwažiuoja per marias; ant prastų ir pigių linijų szifkarczių wisai neparduodame. Kas nori pigių, tegul perka pas žydus. Prisiųsdami pinįgus ant szifkorczių ar ant iszsiuntimo į krajų, wisada uždēkite szitokį adresą:

A. Olszewskis,
924 33rd St., Chicago, Ill.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau sawo wyro, Adomo Kawaliuno, isz Kauno gub., Jis pats, ar kas kitas, teiksis duot žinią ant szio adreso:

Mary Kawaliunienē,
182 H. St. So. Boston, Mass.

Pajieszkau sawo szwogerio, Antano Jesaiczio, isz Kauno gub., Reseinių paw., Norkaiczių kaimo. Jis pats, ar kas kitas, teiksis man duot žinią ant szio adreso: Mike Rudis,
1930 Jackson Str., Scranton, Pa.

Pajieszkau sawo pusbrolio, Jokubo Jokubausko, isz Kauno gub., Reseinių paw., Wedžių kaimo. Teiksis atsiszaukti ant szio adreso:

Jos Jokubauskis,
1930 Jackson Str., Scranton, Pa.

Pajieszkau sawo draugo, Mikolo Koladžinsko ir Kristinos Koladžinskaitēs, isz Kauno gub.. Sziaulių paw., Kurszēnų parap., Waszkēnų kaimo. Jie patys, ar kas kitas, teiksis duot žinią ant szio adreso: F. Kirsis,
182 Bolton Str., So. Boston, Mass.

Pajieszkau sawo brolio, Jono Kirkickio, isz Kauno gub., Reseinių paw., Batakių wolastēs. Teiksis jis pats, ar kas kitas, douot man žinią ant szio adreso: Juozaps Kirkickis,
118 Market Str., Wilmington, Del.

Reikalauja teisingu ir darbszcziu wyru ar merginu keliauti po Chicagą ir aplinkines ir pradawineti taworus bagotos firmos. Gaus $65,00 ant menesio ir expensus. Darbas ant wisados. Turi duot gerą rekomendaciją. Raszykit angliszkai indedami sawo adresą ir marke ant atsakymo. Adresas: The Dominion Co., Dept. Y. Chicago.

Antros Puikios Dowanos

"Lietuvos" Skaitytojams.

Pagarsindami dowanas angliszko laikraczio "The National Recorder", užtēmyjome, kad nedaug lietuwių randasi, kurie galēs padaryti angliszkoje kalboje reikalauta žodžių suraszą, idant laimēti pasiulintas dowanas; deltogi mes isz sawo pusēs paskyrēme antras,nors mažesnes, bet lengwiau įgyjamas, dowanas.

"Lietuva" paszwentē iszdowanoti sawo skaitytojams **$160,00.**

Pirma dowana Pinigais.................................. **$75,00.**
Antra dowana Pinigais.................................. **$25,00.**
O 20 dowanu Knygomis, po $3,00 kiekwiena.............. **$60,00.**
Wiso bus iszdowanota.......... **$160,00.**

Budas kaip įgyti augszczau minētas dowanas yra labai prastas. Reik padaryti isz kiekwienos litaros, randancziosi žodyje **Lietuva,** kuodaugiausiai žodžių, tai yra reik pirmiausei daryti žodžius isz litaros **L,** paskui isz **i,** paskui isz **e, t** ir teip iki paskutiniai litarai **a.** Kas daugiausei padarys žodžių isz litarų randanczius žodyje **Lietuva,** tas gaus augszcziausią dowaną $75,00; antras gaus $25,00; kiti 20 ypatų gaus knįgomis po $3,00. Žodžiai turi but suraszyti pagal alfabetą,gražiai,kolumnose; žodžiuose newale wartoti jokių wardų: kaipo žmonių, miestų, upių ir tt. turi buti žodžiai iszdirbti isz paczių weiksmažodžių ir daiktžodžių.

Kiekwienas, kuris užsimokēs pilnai prenumeratą už "Lietuvą" $2,00 prisiusime jam pamokinimą kaip daryti žodžius ir kwitą duodanczia tiesą imti dalywumą szitame Konteste. Kontestas užsidarys 15 dieną Gruodžio, 1897, ir kurie iszgrajys dowanas gaus jas ant Kalēdų. Kurių prenumerata yra jau apmokēta, tai už tuos $2,00 siusime jam "Lietuva" per isztisa meta po iszsibaigimui senosios prenumeratos.

Deltogi pasiskubinkite pasinaudoti isz tokios puikios progos, nes raszydami žodžius iszmoksite gerai raszyti, turēsite "Lietuva ant pasiskaitymo per isztisą metą ir prie to galite įgyti puikias dowanas. Mes szias dowanas duodame dēlto, idant placziaus pagarsinti wardą "Lietuvos".

Kurie yra geriau apsipažinę su angliszka kalbą tegul užsimoka $2,50, tai gaus Lietuwą ir The National Recorder ir tiesą imti dalywumą Konteste didelių dowanų kaipo parodytą aname apgarsinime.

Užsiraszydami "Lietuvą" ir prisiųsdami prenumeratą wisada uždēkite szitokį adresą:

A. Olszewskis, 924 33rd St., CHICAGO, Ill.

Pennsylvanijoj, kur atsilankys musų agentas Franciszkus Serafinawiczius, galite prenumerata jam užsimokēti ir jisai iszduos jumis kwitas ir ant to kitus reikalingus paaiszkinimus.

N.L. PIOTROWSKI,

Adwokatas augsztesniu sudu ir Notary Public.

Ofisas: 84 La Salle St.,Ruimas 620.Gywenimas: 199 Augusta St. arti Ashland Ave.

Atlieka prowas wisuose suduose, iszdirba wisokias popieras — dokumentus; o labjausei užsiima prowomis už sužeidima ir užmuszima geležinkeliu, fabrikuose ir t.t. Kiekwienas turintis koki reikala, tegul pirmiausei pas jy rodos pasiklause.

Gali susiszneket lenkiszkai.

Pirmutinis Lietuwiszkas Saliunas
LIUDWIKO NAWIKO,
Spring Valley, Illinois.
ant kertes 1mos ir Spalding ul.

Užlaiko geriausius gērymus: szalta Alu, seniausias Arielkas, Likierius ir kwepenczius Cigarus. Užlaiko Unijos Alu, stiklai dideli.
Užkwieczia wisus atsilankyti. (17-1)

Geriausia užeiga Scrantone.

...... pas ......
FRANCISZKU KOONS,
105 Lockowanna Avenue.

Yra tai wieta arti wisų geležinkelių staciju, kur kiekwienas atważiawęs in szitą miestą gali gauti gerą nakwynią, szaltą alų ir kwepenczius cigarus.

Kas in Scrantus atkeliausit,
Tai pas Koons'a wiską gausit:
Alaus gero ir Cigarą.
Pernakwot ir rodą gerą. (1—2.98)

TheStardard LiquorHouse.

Naujas Lietuwiszkas Saliunas

Juoz. Millerio,

Chicago Beer Hall.
215 Washington St.,
SEATLLE, WASH.

Užlaiko geriausius gērymus: Arielkas, Likierius, szaltą Alų, ir kwepianczius Cigarus. Teiposgi kiekwienas pribuwęs pas manę gali gaut geriausią rodą ir dasižinoti apie wisus reikalus szio krasztō. Kam teks czia atwykti, meldžiu pas manę atsilankyti. (2—10)

Su guodone
Juozas Miller.

Naudokitēs lietuwiai!

Kas norite turēt gerus ir gražius sidabrinius szauksztus, peilius, widelcius ir szaukszt ukus ir wisokius daiktus prie stalo su gwarancija ant 40 metų, teiposgi auksinių laikrodēlių, žiedų, spilkų ir t. t. atsiszaukite ant žemiaus padēto adreso.

Apart to, fabrikas reikalauja wisur agentų, kurie galētu rinkti orderius, kurie gali nors kiek angliszkai raszyti ir skaityti. Norēdami dasižinoti apie prekę, arba agentai, raszykite greit ant szio antraszo:

W. J. Petkon 13 Emerson ave.
Brockton, Mass.

Reikalingas yra wienas geras wyras už agentą prie "Lietuvos" mieste Chicagoj. Turi but gerai apsipažinęs su miesto ulyczioms, tur mokēt gerai lietuwiszkai raszyti ir turi duot užtikrintoją (parencznįką). Atsiszaukit į "Lietuvos" redakciją.

Prekē pinįgų.

Ruskas rublis po.......... 52½c.
Prusiszkos markēs po....... 24½c.

Prie kiekwieno pinįgų siuntinio reikia prīdēti 25c ant paczto kasztu.

Padēkawonē.

Siuncziu szirdingiausią padēkawonę guod. kun. J. Serwetkai, klebonui lieparap. E. St. Louis. Ill., kuris manę, atsilankius tame mieste, priēmę pas sawę, užlaikē per tris sanwaites, iszpirko tikietą sugrįžti į Chicaga ir dar ant kelio dawē $1oo pinįgų. Tokio gero ir mielaszirdingo kunįgo dar nepatikau wisoje Amerikoje. Tegul jam Diewas mieliausias priduoda stiprybēs ir užlaiko sweikatoj per ilgus metus.

Juoz. Žymonczius,
61 Liberty St., Chicago, Ill.

Naudokites isz Progos.

Turiu del jaunuomenes juokinga kwietka, kuri norincziam ja pauostyti tryksztа in akis wanduo ir daug juoko padaro. Kasztuoja tik 25c. Turiu teipgi monu kniga, kokios dar lietuwiszkoje kalboje niekad nebuwo, talpinasi joje daugiau kaip szimtas wisokiu sztuku ir sekretu. Kas nori dasižinot kytrumus swieto, tegul ja nusiperka, o daug kytrumo iszgaus, jos preke $1,50, ir prie to duodu dowanu Kuburkaite, su kuriai galesi žiurintiems akis apmonyt. Turiu teipgi ir daugybe kitu reikalingu prietaisu prie monu.

Turiu gražiausiu popieru gromatoms su kwietkoms ir drukuotoms pawinczewonemis; turiu maszinukiu drukawojimui gromatu. Turiu wisokiu knygu: maldaknygiu ir istoriju. Kas nori dasižinot apie wisokius daiktus, tegul, prisiunczia už 2c. marke, o gaus kataliога wisu tu daiktu. Adresas mano toks:

Joseph Matutis,
287 Wythe Ave., Brooklyn, N.Y.

APTIEKA

— Geriause lietuwiszkai–lenkiszka Aptieka Juozo Leszczynsko, po nr. 3315 Laurel st., kuri užlaiko geriausias gydyklas czionykszczias ir isz Europos ir teisingiau sei iszpildo receptus, o prekes pigesnes kaip kitur. Aptiekoje randasi D-ras pone Marija Dowiatt nedelioms, ir ketwergais nuo 12 iki 2 walandai widurdienio, o D ras W. Statkewiczius randasi kožname laike. Ant pareikalawimo gali paszauktie in aptieka per telefona kiekwiena daktara, koky kas nori ir kožnoje walandoje. Teipogi ant pareikalawimo iszsiunczeme ywairias gydiklas wisur, atsakome laiszkus ywairiose kalbose ir gydome ly gas per laiszkus.

O teip–gi parduodu laiwakortes (Steamship tickets) ant geriausių ir greicziausių laiwų waziuojantiems į Europą ir isz Europos; iszsiunczių pinįgus į wisus swieto krasztus ir wiską atlieku pigiausiai ir greicziausiai.

Telefonas Yard 709

Lietuwiszkas Daktaras
M. P. KOSSAKAUSKAS

Priima ligonius kasdien nuo 10tos iki 12 adynos priesz pietus.
3242 So. Morgan (Laurel) str.

E. ZANIEWSKIS.

924 33rd str., Lietuwiszkas kriauczius.

Pigausia drapanų krautuwē. Parduoda wisokius drabužius kuo no pigiausiai. Teiposgi dirba ant orderio už pigesnę preke kaip wisur. Wiengencziai, praszom atsilankyt, o persitikrysite.

Dr. Marija Doviatt, Lietuwe.
Paeinanti isz Kauno Gubernijos.
838 W. 18th Str.
Priima ligonius adynose: nuo 9 iki 12 priesz piet ir nuo 6 wakare. Telephonas: Canal 78

HILLE'S FOTOGRAFAS,
3452 S. Halsted ul.
Nujima puikias Fotografijas, už tuzina tiktai
$2.00
An weseliu ir kitokiu reikalu nujima Fotografijas kopulk ausei.

W. SŁOMINSKA,

679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuwe tapo Apdowanota

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkos Parodos už rupestingą, teisinga ir artistiszką iszdirbimą.

KARUNŲ, SZARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreikszti guodotiniems Kunįgams ir guodotin. Draugystēms, kad asz dirbu wisus augszcziaus paminētus daigtus **Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei,** nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais įgijau geriausę praktiką ir dēl to galiu wiską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

LAIKRODELIS IR LENCIUGELIS DYKAI!

Idant gauti naujus kostumerius ant rudens, mes paskyreme szias dides dowanas.

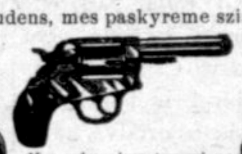

Mes prisiusime tau wiena box'a mus Henry Clay Cigaru pilno didumo ir swarumo ir wiena už $5,00 nikeliny, ant 5 sziuwiu, palicmoniszka, gražu Rewolvery 32 arba 38 S. & W. patronu ir wisiszkai dykai prisiusime su tawo pirmu orderiu wyriszka aikrodely ausuke užsukama, su aukso pleitytu lenciugeliu ir kompasu. Laikrodelio luksztai yra padirbti isz wokiszko cidabro ir paauksuoti su 14 karatu auksu isz lauko ir widaus, gražiai iszkwietkuoti, **iszlaikys ant tawo amziaus,** o iszrodo kaip auksinis $50,00 laikrodelis, nikelinisi geri widuriai su wisais reikalingais akmenais. Prie kožno laikrodelio duodame gwarancija ant 10 metu. Szita wisa paką prisiusime ant expreso del perexaminawojimo ir jeigu tau pasidabos, užmokek agentui **$4,95** už atwežima, o jis tau atiduos wisa paką. Mes tikimes, kad gawes szita parodysi sawo prieteliams ir gau i del mus daugiau orderiu. Szitos yra didžiausios dowanos kokes mes duodame. Jeigu per toli gyweni nuo expreso, tai prisiusk mums $5,00, o mes prisiusime tau szita tawora per paczta. Užtikrinam kad busi užganedintas. ADRESUOK:

Insurance Merchandise Co., 167-169 Dearborn Street, Chicago, Ill.
(29—10)

CANDY CATHARTIC Cascarets CURE CONSTIPATION
REGULATE THE LIVER
10¢ 25¢ 50¢ ALL DRUGGISTS
ABSOLUTELY GUARANTEED to cure any case of constipation. Cascarets are the Ideal Laxative, never grip or gripe, but cause easy natural results. Sample and booklet free. Ad. STERLING REMEDY CO., Chicago, Montreal, Can., or New York. 217.

Kas nori tapt locninyku Aukso Mainu, Alaskoje, tegul perka Akcijas nuo

The Klondyke & Stewart River Mining Co.

Szita Kompanija yra Inkorporuota Illinojyj.
JOS KAPITOLAS $100,000.
AKCIJU 10,000, po $10 UŽ AKCIJA.
Perkanti akcijas moka wisus pinigus isz wirszaus, potam jokiu kitu mokestu nera.

Ateite szios Kompanijos yra:

Žema kapitalizacija, ir gerai mokantis gaspadoriawimas.

Szios kompanijos expedicija Klondyke, po priežiura gerai iszmananczio mainu experto ir inžinieriaus, prasidējo nuo miesto Juneau, Sejos menesyj, 1897. Jos akcijonieriai jau **tures gerus pelnus** pakol dar kitos Kompanijos prisius sawo žmonis in Klondyke. Norintiejie pirkt akcijas ir gauti apie ta platesnes žines atsiszaukite prie

The Klondyke & Stewart River Mining Co.

Ruimas 314 Roanoke B'ld'g., Cgicago, Ill. Agentu teipgi reikalanja. (5-11)

Maika: Gud Morning, Mister.
Frenk: Na kaip eina, Maike?
Maika: Kaip kas eina, teip ir nueina, bet sztai mano laikrodelis tai wis eina, kaip inžinas.
Frenk: Ai, ai koks gražus! Na kur jy pirkai?
Maika: Sy, Mistery! Ar tu tik sziadiena isz kontres, kad dar nežinai apei Kelpsch, Noreiko & Co., kurie turi geriausius taworus del lietuwiu.
Frenk: No brolau, kurtas tai dar ne esu. Beczerlaif jau ne nuo wieno girdejau,kad žmonis džiaugiasi su daiktais pirktais nuoKelpsch,Noreiko & Co. Jau pora metų atgal ir asz norejau pirk nuo ju laikrodely, bet, po szimta pipkiu, darbo kaip nebuwo, teip nebuwo. Bet sztai jau pradejome geriau dirbt, ir nors ant byro ne cento neliktu, užsiorderiuosiu ant pedes wiena isz tu su aukso kwietkomis, tai subytis tawajy. Nauja kataliogа gawau. Raszyk ir tu po adresu: Kelpsch, Noreiko & Co., 56 Fifth Ave., Chicago, Ill,, o gausi dykai.
Maika: Ne toks bosas tu esi, kaip tu mislyji, taigi asz jau jy parsinesziau wakar isz pacztos, ta nauja lietuwiszka kataliogа. Neskaicziau jy dar, nes waikai pradejo birbet, ir boba panorejo miego, nes jau welu buwo, bet sziadiena tai skaitysiu, reiks sau koky letciugely parsitraukt.
Frenk: Na asz dar ir žieda sau užsiorderiuosiu, tai kaip merguželes pamatys, tai asz ju ir atsigint negalesiu. Gud bai, Maike, eisiu namon.
Maika: Gud bai, gud bai.

Prisiusk sawo adresa, o gausi dykai nauja didžiausy lietuwiszka kataliogа swiete.

Adresuokite teip: **Kelpsch, Noreiko & Co. 56 Fifth Ave. CHICAGO, ILL.**

DOWANOS DEL WISU.

Ben. Hatowskis,

527 S. Canal kerte Judd ul., Chicago, Ill.

Dirba, taiso ir parduoda:
LAIKRODŽIUS, LAIKRODELIUS,
Lenciugelius, Žiedus, Spilkas, Auskarus ir t.t.

Kiekwienas, kuris pas mane pirks taworo už $5,00, gaus prezenta wertes $1,00; kas pirks už $10,00— gaus prezenta wertes $1,50; kas pirks už $15,00 — gaus prezenta wertes $2,00; o kas pirks už $25,00 — gaus prezenta wertēs $3,00. Kiekwienas, kas pas mane pirks kad ir už mažiause prekę, gaus prezenta pagal wertes pirkinio.

Szliubiniai Ziedai pas mane 56 ir 72 prabos nuo $3.00 iki $6,00. Sidabriniai Elgino Laikrodeliai po $7,00. Iszczystyjimas laikrodelio 50c.; Sprendzina 50c. Stiklai ir Rodyklai mano kostumeriams dykai. Wiska gwarantuoju ant metų.

Kas tik ko reikalaujate, ateikite pas mane, o pirksite wiska pigiau kai kitur.